

Wiadomości KSN Solidarność

Biuletyn Informacyjny Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność”
Nr 7-8(244-245) lipiec – sierpień 2016 r.

SPIS TREŚCI

Rankingi i kilka pytań – Janusz Sobieszczański. Działania KSN NSZZ „Solidarność”: - Posiedzenie Rady KSN z dn. 18.06.2016 r. - Gratulacje dla KRASP. - Posiedzenie KENiM w dn. 9.06.2016 r. - List do premier Beaty Szydło od KSN i ZNP (z załączonym stanowiskiem). - Pismo MNiSW do KSN. Europejska Karta Naukowca na posiedzeniu RGNiSW – Wojciech Pillich. Przygotowania do Zjazdu KSN.	- Uchwała nr 19 Rady KSN o zwołaniu Walnego Zebrania Delegatów. - sprawozdania z działalności Rady KSN i poszczególnych Komisji Rady KSN. Projekt zmian w Statucie NSZZ „Solidarność”. Informacja o szkoleniu w Kołobrzegu w dn. 14-17.04.2016 r. Działania MNiSW w sprawie ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym (trzy prezentacje założeń). Trochę historii – Poznański Czerwiec 1956 r. Wybrane wydarzenia.
---	--

Rankingi i kilka pytań

Academic Ranking of World Universities 2015			
World Rank	Institution*	Country /Region	National Rank
301-400	Federal University of Rio de Janeiro		2-4
301-400	Flinders University		12-19
301-400	Georgetown University		103-125
301-400	Griffith University		12-19
301-400	Hannover Medical School		22-28
301-400	Hanyang University		6-8
301-400	Indian Institute of Science		1
301-400	Jagiellonian University		1-2
301-400	James Cook University		12-19
301-400	Keio University		10-12

W opracowaniu sygnałnym jednego z zespołów (Uniwersytet SWPS), który zakwalifikował się do trójki zespołów mających opracować projekt założeń systemu szkolnictwa w szkolnictwie wyższym, zwrócono uwagę, że czołowe polskie uczelnie, Uniwersytet Warszawski oraz Uniwersytet Jagielloński, znajdują się w 4. setce na Liście Szanghajskiej, a według danych z 2015 roku z przygotowanego przez ONZ Human Development Report Polska plasuje się na 36 miejscu i znajduje się wśród 49 krajów bardzo wysoko rozwiniętych. Postawiono też pytanie: Gdzie są przyczyny rozbieżności między Rankiem Akademickim a miejscem Polski według HDI? Pytanie oczywiste, ale odpowiedź na to pytanie nie jest taka oczywista. No bo jeżeli odpowiemy: bo polskie uczelnie są wyjątkowo słabe, a od strony rozwoju

nasz kraj jest w świetnym stanie, to niezbyt będzie się to zgadzało z naszym odczuciem rzeczywistości.

W czasie jednego ze spotkań, na którym omawialiśmy różne problemy szkolnictwa wyższego, powiedziałem, że za bardzo tymi rankingami nie ma co się przejmować. Kolega z Poznania zaproponował, twierdząc, że rankingi są dobrą miarą odniesienia. Wydaje mi się, że obaj mamy trochę racji. Rzeczywiście, z całą pewnością te uczelnie, które są na szczycie rankingów, są wybitnymi uczelniami. Jednak pozycja na liście rankingu zależy nie tylko od samej uczelni, ale także od sytuacji w jej otoczeniu zewnętrznym. Na przykład, gdybyśmy mogli akademików wynagradzać lepiej niż w amerykańskich czołowych uczelniach, to z pewnością zaczęliby podejmować u nas pracę naukowcy z innych krajów. Od razu nasze uczelnie zyskałyby parę punktów. Oczywiście czołowe zagraniczne uczelnie wyróżniają się dużymi osiągnięciami naukowymi, ale tu też znajdziemy szereg czynników różnej natury mających na to wpływ, poza odpowiednią polityką tych uczelni. Podobnie jest z oceną kształcenia, chociaż ocena jakości i poziomu wykształcenia osiąganego przez absolwentów jest trudniej mierzalna niż w przypadku osiągnięć naukowych.

Czy wobec tych uwag, które można by znacznie rozwinąć, w ogóle nie powinniśmy kontestować rankingów, nie porównywać się z najlepszymi? Zawsze warto dążyć do dołączenia do najlepszych. Nie powinniśmy jednak wprowadzać zmian podyktowanych jedynie kryteriami oceny stosowanymi w rankingach. Pozycja naszych uczelni zależy także od naszego krajowego otoczenia. Droga do trwałej poprawy rangi polskich uczelni wiedzie także poprzez oddziaływanie uczonych na rozwój naszego kraju, w tym na rozwój gospodarczy. Takim zaproszeniem do oddziaływania jest obecnie „Plan na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju”. Tu własna inicjatywa ze strony uczelni mogłaby przyczynić się do sukcesu tego ambitnego programu i do poprawy notowań naszych uczelni.

Jednej z przyczyn dalekich pozycji naszych uczelni listach rankingowych dopatruję się w niewystarczającym rozwoju naszego kraju. No, ale jak to się ma do raportu ONZ lokującego Polskę na dobrym 36 miejscu wśród krajów wysoko rozwiniętych? Nie znam kryteriów stosowanych przez ONZ do określania stopnia rozwoju poszczególnych krajów, lecz z pewnością brany jest pod uwagę rozwój gospodarczy. Czy Polska jest krajem rozwiniętym gospodarczo? Tak, jest. Co w szczególności charakteryzuje nasz rozwój gospodarczy? Znaczący, zaawansowany technologicznie przemysł, który jednak znajduje się w rękach koncernów zagranicznych. Często są to montownie, które łatwo przenieść w inne miejsce. Koncerny te są zainteresowane badaniami naukowymi, ale niekoniecznie zamawianymi w polskich placówkach naukowych. Dają ludziom zatrudnienie, osuwają nas z nowymi technologiami i chwała im za to, ale część zysków wędruje poza polskie granice. Tak jest nie tylko z przemysłem, także z handlem wielkopowierzchniowym, nie wspominając o bankach, o mediach. Chyba więc zgodność, pomiędzy pozycją uczelni i rozwojem kraju zachodzi w pełni w przypadku rodzimego rozwoju.

Janusz Sobieszczański

DZIAŁANIA KRAJOWEJ SEKCJI NAUKI NSZZ „SOLIDARNOŚĆ”

Posiedzenie Rady Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność”

Kolejne posiedzenie Rady KSN odbyło się 18 czerwca 2016 roku w Łodzi, na Uniwersytecie Łódzkim.

Planetarium EC1, Łódź, Foto. M. Kaczyńska

Porządek obrad posiedzenia Rady Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność”

1. Otwarcie posiedzenia.
2. Przyjęcie porządku obrad.
3. Przyjęcie protokołu z poprzedniego posiedzenia Rady.
4. Wystąpienia zaproszonych gości. Dyskusja.
5. Komunikaty.
6. Sprawy finansowe Krajowej Sekcji Nauki.
7. Sprawozdania za rok 2015.
8. Sprawa Komisji ds. Jednostek Medycznych.
9. Ocena bieżącej sytuacji w szkolnictwie wyższym i nauce oraz odniesienie się do niej Krajowej Sekcji Nauki.
10. Sprawa przygotowań do Walnego Zebrania Delegatów.
11. Wnioski Rady po kontroli Komisji Rewizyjnej.
12. Sprawa Regulaminów Rady.
13. Sprawy różne.
14. Wolne wnioski.
15. Zakończenie obrad.

KRAJOWA SEKCJA NAUKI NSZZ

SOLIDARNOŚĆ

ul. Waryńskiego 12, lok. A 221
00-631 WARSZAWA
☎/☎ (+48 22) 825 73 63
☎ (+48 22) 234 98 78
e-mail: ksn@interia.pl
<http://www.solidarnosc.org.pl/ksn>

L.p.23/W/16

Warszawa, dnia 4 czerwca 2016 roku

Szanowny Pan prof. dr hab. Jan Szmidt
Przewodniczący Konferencji Rektorów
Akademickich Szkół Polskich

Szanowny Panie Przewodniczący,

W imieniu Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność” serdecznie gratuluję Panu Rektorowi wyboru na funkcję Przewodniczącego Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich.

KSN NSZZ „Solidarność” zdaje sobie sprawę z wyzwań, które stoją przed całym środowiskiem nauki i szkolnictwa wyższego.

Wyrażamy gotowość do dalszej współpracy dla dobra środowiska.

Życzymy trafnych i skutecznych decyzji, które przyczynią się do dalszego rozwoju polskich uczelni.

Z wyrazami szacunku

Przewodniczący
Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność”

Bogusław Dołęga

Posiedzenie Komisji Edukacji Nauki i Młodzieży, 9 czerwca 2016 r.

Na posiedzeniu odbyło się pierwsze czytanie rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym oraz niektórych innych ustaw (druk nr 556). Między innymi dyskutowano o przywróceniu możliwości zawierania ponadzakładowego układu zbiorowego pracy. Załączamy wybrane wystąpienia za protokołem Biura Komisji Sejmowej. Red.

Poseł Ewa Tomaszewska (PiS):

Dziękuję bardzo. Z dużą przykrością muszę stwierdzić, że z moich doświadczeń wynika, że na uczelniach zwykle ustawa o szkolnictwie wyższym i ustawa o stopniach i tytułach są uznawane za te najważniejsze, natomiast zdarza się, że z pewnym lekceważeniem są traktowane inne przepisy. Chociażby przepisy dotyczące prawa pracy. Pewną kwestią dla mnie poważną, jeśli chodzi o wszystkich pracowników zatrudnianych tak, że ich wynagrodzenia są finansowane ze środków budżetowych. W odniesieniu do tej kwestii istnieje podstawowy problem, jest to problem dialogu społecznego. Istnieje problem regulowania wynagrodzeń i kolizji między przepisami dotyczącymi układów zbiorowych na szczeblu uczelnianym i krajowym, czyli na szczeblu zakładu pracy, a możliwościami wpływania partnerów społecznych na ich kształt. W przypadku sfery budżetowej zawsze te środki są zawarte w ustawie budżetowej. Wobec tego, zarówno pracodawca, jak i przedstawiciele pracowników mają dość ograniczone prawo manewru i możliwości manewru w tych kwestiach. Dlatego uważam, że powinna być w tej ustawie zagwarantowana możliwość zawierania ponadzakładowych układów zbiorowych na szczeblu krajowym, ponieważ przedstawiciele pracodawców, tych podmiotów wprost zatrudniających pracowników na wyższych uczelniach, nie mają wpływu na wysokość tych środków i na sposób dysponowania nimi w takim wymiarze, by możliwe były sensowne negocjacje. W związku z tym zwracam się z prośbą do przedstawicieli ministerstwa o rozważenie tej kwestii, o rozważenie możliwości dokonania zmian w takim zakresie. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo, Pani Poseł. Otóż pozwolę sobie wyrazić powątpiewanie wobec konieczności istnienia czegoś takiego, jak układy zbiorowe wspólne dla wszystkich uczelni. Wolałbym jednak średniowieczną zasadę *universitas*, czyli wspólnoty, która jest otwarta na nowe idee, ale z zewnątrz jest zamknięta nawet dla inkwizycji. Wspólnoty, która jest po prostu wolna w 100% i sama decyduje o tym, jak kształtuje swoje stosunki wewnętrzne zarówno, jeśli chodzi o studentów, jak i o zasady pracownicze. To jest stara zasada i wolałbym, żeby uczelni nie łączyły nagle jakieś ponaduczelniane rygory, które by cokolwiek ograniczały.

Przewodniczący Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność” Bogusław Dołęga:

Panie Przewodniczący, Panie i Panowie Posłowie, Panie Premierze. Przede wszystkim chciałem w imieniu naszej sekcji bardzo serdecznie podziękować ministerstwu za zajęcie się tymi sprawami, ponieważ wiemy, że obciążenia biurokratyczne rzeczywiście obciążają poszczególnych pracowników. Tutaj, jako związek zawodowy od samego początku popieraliśmy zmiany, powiem więcej – wydawało nam się cały czas, że ta nowelizacja naprawdę powinna być nazwana naprawczą, naprawiającą te usterki ustawowe, prawne, które wymagają jak najszybszych zmian. Cieszymy się bardzo, że to nastąpiło. Uważamy również, że proces legislacyjny powinien zakończyć się możliwie szybko, co nie znaczy, że rzeczywiście nie powinniśmy cały czas pracować nad tym, żeby prawo było na tyle dobre, aby po prostu nie uniemożliwiało dobrego funkcjonowania uczelni. Chciałem tutaj zwrócić się do państwa posłów, jak również do pana premiera z uwagą, która dotyczy art. 152, czyli tego, co artykułowaliśmy w 2014 r., że praktycznie rzecz biorąc, strona społeczna została pozbawiona możliwości negocjacyjnych. Pokazywaliśmy, że są opinie prawne, nawet sejmowych legislatorów, że te przepisy, które wtedy zostały usunięte, powodują, że mamy sprzeczność z Konstytucją oraz z czterema aktami prawa międzynarodowego. W czerwcu tego roku, czyli w tym miesiącu, na forum Międzynarodowej Organizacji Pracy ma odbywać się debata na ten temat, ponieważ NSZZ „Solidarność” zgłosiła tę sprawę rok czy dwa lata temu. Dlatego też bardzo bym prosił, ażeby w ramach tych działań naprawczych można było przywrócić przepisy art. 152. Łącznie z innymi związkami zawodowymi, z ZNP, w negocjacjach z ministerstwem poruszaliśmy też parę innych punktów, ale rozumiem, że o tym może już w trakcie procedowania. Dziękuję bardzo.

Prezes Rady Szkolnictwa Wyższego i Nauki ZNP Janusz Rak:

Panie Przewodniczący, Panie Premierze, Wysoka Komisjo. Nawiązując do wcześniejszych wypowiedzi, m.in. przewodniczącego Dołęgi, uważamy, że ta ustawa deregulacyjna, jak nazywa ją ministerstwo, jest nam bardzo potrzebna, z uwagi na to, że zmiany, które były wprowadzone do ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, w poprzedniej kadencji poszły za daleko. Ten nawet obciążenie biurokratycznych, który spadł na pracowników i na uczelnie spowodował, że bardziej zajmujemy się sprawami biurokratycznymi niż tym, do czego uczelnie są powołane, czyli prowadzeniem badań naukowych i kształceniem. Te obciążenia mocno angażują czas pracowników i tutaj chciałbym wyrazić wdzięczność resortowi za to, że podjął trud szybkiego skorygowania, czyli – tak jak kolega powiedział – naprawienia pewnych zbyt daleko idących rozwiązań. Szczególnie cieszą w tym pakiecie te rozwiązania, które dotyczą spraw pracowniczych. Jak wiadomo, istotą działania związków zawodowych jest dbałość o prawa pracownicze.

W tym momencie chciałbym jeszcze raz poprosić Wysoką Komisję, a także zwrócić się do pana ministra, do pana premiera, aby jednak pomyśleć o tym, żeby jednak zaistniał pewien ład prawny, jeżeli chodzi o uprawnienia związków zawodowych w środowisku akademickim, które ma swoją autonomię – i my to doceniamy, ale są tam pracownicy, którzy również są zorganizowani. W ramach porządku prawnego w naszej Rzeczypospolitej Polskiej mamy prawo do organizowania się w związki zawodowe. Chcielibyśmy uzyskać tu, po pierwsze, możliwość negocjacji, na poziomie ponaduczelnianym, tak jak kolega wspominał, czyli na poziomie rozmów z resortem. Tak naprawdę, to resort jest głównym gestorem finansowym, a to państwo na mocy ustawy tworzy uczelnie, więc tutaj jak najbardziej stroną do takich ogólnopolskich rozwiązań modelowych byłyby właśnie zapisy zawarte w układzie ponadzakładowym.

Dруга sprawa dotycząca bolączek istniejących w ramach uczelni. Przez ostatnie 3 lata bardzo istotnych dla środowiska podwyżek płac – i tutaj chcę również wyrazić wdzięczność poprzedniemu rządowi za to, że podjął taki trud i że były 3 lata podwyżek wynagrodzeń – były problemy z dystrybucją tych środków. Nie zawsze odbywał się dialog społeczny, ponieważ, niestety, w roku 2005 szkoły wyższe zostały wyjęte ze sfery budżetowej, tak *de facto*, ale nadal

funkcjonują tak, jak jednostki sektora finansów publicznych, jednostki budżetowe. Jest tak, ponieważ wszystkie odwołania odnośnie do rozwiązań są takie, jak dla jednostek budżetowych. Dlatego prosilibyśmy o wprowadzenie w art. 151 ust. 4, tam, gdzie jest mowa o tym, że to senat uczelni zatwierdza wysokość środków na wynagrodzenia, również klauzuli, że zasady podziału tych środków uzgadnia się ze związkami zawodowymi, tak jak to dotyczy środków pozabudżetowych, do których odnosi się przepis w art. 151 ust. 8. Dziękuję.

Wiceprezes Rady Ministrów, Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego Jarosław Gowin:

Wysoka Komisjo, bardzo dziękuję za wszystkie głosy popierające zarówno ideę deregulacji, jak i tryb pracy, i końcowy efekt. Jak rozumiem, jedyna kontrowersja dotyczy tych kwestii, które zostały podniesione najpierw przez panią poseł Tomaszewską, a następnie przez przedstawicieli związków zawodowych, przede wszystkim, jeżeli chodzi o przywrócenie zbiorowego układu pracy. Jest to kwestia, która nie tylko wymagałaby szerszego namysłu, ale przede wszystkim ma ona charakter rozwiązania systemowego, czyli wykracza poza materię tej nowelizacji. Obiecuję, że w toku prac nad nową ustawą o szkolnictwie wyższym wrócimy do tego postulatu. Jeżeli chodzi o postulat Parlamentu Studentów RP dotyczący zmian zasad przyznawania stypendiów, to ministerstwo popiera ten postulat. Potwierdzamy, że rzeczywiście, mamy sygnały od rektorów, że obecne rozwiązania powodują w niektórych przypadkach, że środki przeznaczone na stypendia są przez uczelnie niewykorzystywane. Postulat Parlamentu Studentów wprowadza tutaj większą elastyczność i zasługuje na poparcie. Dziękuję.

Zastępca przewodniczącego Krajowej Sekcji Nauki „Solidarność” Maria Sapor:

Pani Ministrze, szanowne Panie i Panowie Posłowie. W imieniu KSN-u i Związku Nauczycielstwa Polskiego bardzo byśmy prosili o rozważenie wprowadzenia dodatkowej poprawki przed poprawką 22, dotyczącej uściślenia przepisu art. 120. Obecny przepis art. 120 nastęcza uczelniom wiele problemów. Między innymi, w Informacji Ministra o zatrudnieniu i płacach z dnia 19 maja zostały podane dwie interpretacje stosowania tego przepisu, artykułu. Wydaje się, że taka dowolność powoduje już od 2013 r. na uczelniach różne perturbacje w zatrudnieniu. Dlatego prosilibyśmy o dodanie ustępu 2 do art. 120 w brzmieniu: „Do okresu, o którym mowa w ust. 1, nie wlicza się okresu zatrudnienia przed dniem 1 października 2013 r. na stanowisku adiunkta osoby nieposiadającej stopnia naukowego doktora habilitowanego. Dziękuję bardzo.

Prezes Rady Szkolnictwa Wyższego i Nauki ZNP Janusz Rak:

Dziękuję, Panie Przewodniczący. Panie Premierze, Wysoka Komisjo. Ja chciałbym jeszcze raz powrócić do tych spraw, które już sygnalizowałem na początku dzisiejszego posiedzenia Komisji, a mianowicie do tego, aby w ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym jednoznacznie uregulowane były uprawnienia organizacji zakładowych w uczelniach publicznych jako zakładach pracy. Ponieważ w tej chwili formalnie w większości uczelni nie ma regulaminów wynagradzania i przy okazji ostatnich podwyżek wynagrodzeń w latach 2013 – 2015, kiedy to środki publiczne z rezerwy budżetu państwa w wysokości prawie 6 mld zł były skierowane na stałą poprawę wzrostu wynagrodzeń pracowników publicznych szkół wyższych o ok. 30%, zasady podziału tych środków były najwyżej w uczelniach konsultowane, z uwagi na to, że opierano się o przepis stanowiący, że nie ma układów zbiorowych. Uczelnie jako jednostki sektora finansów publicznych nie są jednostkami państwowymi budżetowymi, w związku z tym nie obowiązuje art. 27 ust 3 ustawy o związkach zawodowych, który stanowi, iż w tych jednostkach należy uzgadniać zasady podziału wynagrodzeń.

Ponieważ taka jest luka prawna, w tej chwili mamy dyskomfort, ponieważ reprezentujemy pracowników. Mamy w art. 59 konstytucji konstytucyjne prawo do porozumień z pracodawcami, a formalnie go nie mamy, dlatego że przy ustalaniu podziału środków na wynagrodzenia związki zawodowe nie mają prawa głosu. Dlatego prosimy o wpisanie do ustawy w art. 151 ust. 4, który stanowi, że to senat określa wysokość środków na wynagrodzenia w uczelni publicznej w ramach środków posiadanych przez uczelnię, drugiego zdania: „Zasady podziału tych środków są uzgadniane ze związkami zawodowymi działającymi w uczelni”. Dotyczy to całości środków na płace. Chcę podkreślić, że taki przepis dotyczący uprawnień związków zawodowych dotyczy środków pozabudżetowych, które senat przeznacza na wzrost wynagrodzeń, tak jak stanowi to art. 151 ust. 8 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Dziękuję.

Rektor, członek Prezydium Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich Marcin Pałys:

Chciałem tylko powiedzieć, że na ten temat było sporo dyskusji także w KRASP-ie i KRASP stoi na stanowisku zdecydowanie odmiennym. Układy zbiorowe nie są rozwiązaniem problemów uczelni i problemów pracowników uczelni. Jednocześnie zwracaliśmy wielokrotnie uwagę, że decyzja dotycząca podziału płac jest podejmowana przez senat, który jest ciałem wybieralnym reprezentującym pracowników. W związku z tym, ja w imieniu KRASP-u chciałbym poprosić o to, abyśmy nie próbowali dokonać głębokich zmian w drodze, że tak powiem, szybkich zmian legislacyjnych na tym etapie. Dziękuję bardzo.

Poseł Ewa Tomaszewska (PiS):

Tak, ponieważ nie byłam pewna, czy widać, że się zgłaszam. Ta uwaga, którą teraz wygłoszę, dotyczy generalnie podejścia do systemu prawnego w naszym kraju przy regulacji rozmaitych kwestii. Nie jest dobrze, jeżeli przepisy prawne są ze sobą sprzeczne. Mamy taką sytuację, że mamy uregulowane uprawnienia związków zawodowych, kiedy mamy sprawę dialogu społecznego określoną w Konstytucji, kiedy istnieją przepisy prawa międzynarodowego ratyfikowane przez Polskę, które dają uprawnienia związkom zawodowym do występowania właśnie także w sprawach dotyczących wynagrodzeń. Sytuacja, w której istnieje sprzeczność między przepisami dotyczącymi funkcjonowania wyższych uczelni i przepisami dotyczącymi prawa pracy, czyli Kodeksu pracy, ustawy o związkach zawodowych, ustawy dotyczącej pracodawców i sporów zbiorowych jest to sytuacja bardzo niedobra i kompromitująca nasz parlament. Dodatkowo, sprawa ta została wniesiona do Międzynarodowej Organizacji Pracy, ponieważ regulacja jest również sprzeczna z jej przepisami. Uważam, że nierozstrzygnięcie tej kwestii – nie mówię, że w tej chwili, ale w czasie niezbyt odległym – w jakiś sposób nas kompromituje i trzeba będzie się tą sprawą zająć. Ponieważ w tej chwili, jeśli tu Biuro Legislacyjne potwierdza, że byłoby niekonstytucyjne wprowadzanie takiego przepisu, to wnoszę o to, byśmy się tą kwestią zajęli pilnie w czasie najbliższych prac naszej Komisji. Dziękuję bardzo.

***

NSZZ

SOLIDARNOŚĆ

**KRAJOWA SEKCJA NAUKI
NSZZ "SOLIDARNOŚĆ"**

ul. Waryńskiego 12, lok. A 221, 00-631 WARSZAWA
tel./fax (22) 825-73-63, tel. (22) 234-98-78

e-mail: ksn@solidarnosc.org.pl http://www.solidarnosc.org.pl/ksn

ZWIĄZEK NAUCZYCIELSTWA POLSKIEGO
Rok założenia 1905
RADA SZKOLNICTWA WYŻSZEGO I NAUKI

ul. Juliana Smulikowskiego 6/8, pok. 303, 00-389 Warszawa
tel. 22 318 92 98, fax 22 318 92 96, e-mail: rszwin@znp.edu.pl

Warszawa, 20.07.2016r.

Szanowna Pani
Beata Szydło
Prezes Rady Ministrów

Szanowna Pani Premier,

Dwie największe akademickie centrale związkowe: Krajowa Sekcja Nauki NSZZ „Solidarność” oraz Rada Szkolnictwa Wyższego i Nauki ZNP zwracają się do Pani Premier z prośbą o wsparcie naszego postulatu – proponowanego zapisu art. 27 projektu Ustawy o Związkach Zawodowych, przywracającego rzeczywistą kontrolę społeczną, a co za tym idzie transparentne i efektywne wykorzystanie środków budżetowych w sektorze publicznym nauki i szkolnictwa wyższego.

Mamy nadzieję, że dołączone stanowisko w tej sprawie w sposób jednoznaczny przekona Panią do słuszności tego postulatu i pozwoli podjąć odpowiednie decyzje.

Z wyrazami szacunku

Prezes RSWiN ZNP

Janusz Rak

Przewodniczący KSN NSZZ „Solidarność”

Bogusław Dołęga

dw. Piotr Duda - Przewodniczący Rady Dialogu Społecznego

*Stanowisko Krajowej Sekcji Nauki
Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność”
oraz Rady Szkolnictwa Wyższego i Nauki
Związku Nauczycielstwa Polskiego
w sprawie ustawowych uprawnień organizacji związkowych
i dialogu społecznego w szkolnictwie wyższym i nauce*

Powodowane troską o stan szkolnictwa wyższego i nauki w Polsce dwa największe związki zawodowe działające w tej branży to jest: Krajowa Sekcja Nauki NSZZ „Solidarność” oraz Rada Szkolnictwa Wyższego i Nauki ZNP wyrażają głębokie zaniepokojenie nasilającym się w ostatnich latach demontażem ładu płacowego oraz próbami ograniczenia w obszarze szkolnictwa wyższego uprawnień konstytucyjnej reprezentacji pracowników tzn. związków zawodowych, a także ignorowaniem lub formalnym omijaniem przepisów Kodeksu pracy przy kształtowaniu w uczelniach systemów i zasad wynagradzania. Za podstawową przyczynę tego stanu uznajemy niespójność przepisów prawa regulujących te kwestię oraz niedostateczny dialog społeczny, a często jego brak, zarówno na szczeblu centralnym w kontaktach akademickich central związkowych z resortem nauki, jak i na szczeblu lokalnym w uczelniach w relacjach zakładowych organizacji związkowych z władzami publicznymi szkół wyższych.

U podstaw kwestionowania uprawnień zakładowych organizacji związkowych odnośnie uzgadniania zasad wynagradzania w uczelniach publicznych jest ich formalne wyłączenie w roku 2005 ze sfery budżetowej w wyniku przyjęcia ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym*, co zapoczątkowało proces demontażu ładu płacowego w szkolnictwie wyższym wypracowanego w roku 2001 za czasów rządów AWS (tzw. ustawa Wittbrodta). Publiczne uczelnie wyższe po roku 2005 przestały być państwowymi jednostkami sfery budżetowej, pozostając nadal jednostkami sektora finansów publicznych stosownie do nazewnictwa przyjętego w ustawie o finansach publicznych (pierwsza wersja z 1998 roku), która zastąpiła ustawę *Prawo budżetowe* z 5 stycznia 1991 roku. Należy podkreślić, że przyjęta w początkowych latach transformacji w 1991 roku ustawa o związkach zawodowych w art. 27 ust.3 przyjmowała (w ówczesnej wersji), że system wynagradzania i związane z nim regulaminy nagród i premiowania są ustalane i zmieniane w uzgodnieniu z zakładową organizacją związkową. W latach kolejnych zapis ten ewoluował do obecnej postaci:

Art. 27. ust. 3. Regulaminy nagród i premiowania są ustalane i zmieniane w uzgodnieniu z zakładową organizacją związkową; dotyczy to również zasad podziału środków na wynagrodzenia dla pracowników zatrudnionych w państwowej jednostce sfery budżetowej.

Naszym zdaniem utrzymywanie obecnego stanu prawnego uniemożliwia organizacjom związkowym działającym w uczelniach publicznych pełną realizację uprawnień zagwarantowanych w art. 59 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 t. (Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483 wraz z późniejszymi zmianami). Należy zaznaczyć, że art. 151 ust. 8 ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym* gwarantuje zachowanie uprawnień związków zawodowych przy ustalaniu zasad podziału środków na wynagrodzenia pochodzących spoza budżetu państwa. Tym bardziej powinno to dotyczyć puli wynagrodzeń finansowanej ze środków publicznych.

Mając na uwadze te argumenty, w obecnym okresie porządkowania przez rząd Prawa i Sprawiedliwości spraw publicznych i zasad funkcjonowania państwa w interesie społeczeństwa obywatelskiego, KSN NSZZ „Solidarność” i Rada SzWiN ZNP podczas konsultowania przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego projektu zmiany ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym* tzw. ustawy deregulacyjnej, a w naszym odczuciu naprawczej, postulowały przyjęcie zapisu art. 151 ust. 4 tej ustawy w następującym brzmieniu:

„4. Środki na wynagrodzenia dla pracowników uczelni publicznej określa senat w ramach środków posiadanych przez uczelnię. Zasady podziału tych środków są uzgadniane ze związkami zawodowymi działającymi w uczelni.”

Niestety Ministerstwo nie wprowadziło zapisu o tej treści do rządowego projektu przekazanego do Sejmu RP sugerując na spotkaniu ze Związkami w dniu 04.05.2016 r., aby wprowadzić to jako poprawkę w trakcie prac parlamentarnych. Jednak, gdy zgodnie z podjętymi wspólnie ustaleniami przedstawiciel Rady SzWiN ZNP zgłosił taką poprawkę w dniu 9 czerwca br. w trakcie debaty w Sejmowej Komisji Edukacji Nauki i Młodzieży, otrzymał od przewodniczącego Komisji posła Rafała Grupińskiego odpowiedź, że jest to propozycja o charakterze niekonstytucyjnym, ponieważ wykracza poza zakres zmian w ustawie, które są proponowane przez Ministerstwo. Pragniemy podkreślić, że już wówczas takiej zmianie sprzeciwił się przedstawiciel Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polski (KRASP), negując także sens funkcjonowania układów zbiorowych pracy w uczelniach wyższych.

Taki rozwój wydarzeń doprowadził do sytuacji, w której na wniosek central akademickich związków zawodowych przedstawiciele reprezentatywnych organizacji związkowych w toku konsultacji *projektu ustawy o zmianie ustawy o związkach zawodowych oraz niektórych innych ustaw* w ramach prac Zespołu ds. pracy Rady Dialogu Społecznego zgłosili postulat zmiany art. 27 ust. 3 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych. Zaproponowano zmianę o treści:

„3. Regulaminy nagród i premiovania są ustalane i zmieniane w uzgodnieniu z zakładową organizacją związkową; dotyczy to również zasad podziału środków na wynagrodzenia dla pracowników zatrudnionych w jednostkach sektora finansów publicznych.”

Za przyjęciem takiego brzmienia przemawia fakt, że aktualny zapis art. 27 ust. 3 ustawy o związkach zawodowych powstał w czasach kiedy państwowa sfera budżetowa obejmowała ogromną rzeszę zatrudnionych w oświacie, służbie zdrowia oraz innych działach gospodarki – w tym szkolnictwie wyższym. Dziś po latach programowego liberalnego demontażu państwowej sfery budżetowej jest ona marginalnym obszarem sektora finansów publicznych i należy przywrócić również ustawowy sens zapisu sprzed 25 lat, kiedy tworzono ustawę o związkach zawodowych, który wskazywał, że w jednostkach korzystających z finansowania budżetowego (środków publicznych) zasady wynagradzania są uzgadniane ze związkami zawodowymi. Daje to gwarancję swoistej kontroli społecznej oraz transparentnego i efektywnego wykorzystania środków budżetowych w sektorze publicznym, a jest to naszym zdaniem jednym z istotnych celów obecnego Rządu. Trzeba przypomnieć, że istniejące niejasności i luki prawne wpłynęły niekorzystnie na proces efektywnej i w pełni akceptowalnej przez całą społeczność akademicką realizacji ambitnego programu poprawy wynagrodzeń pracowników państwowych szkół wyższych w latach 2013-2015. Według naszych szacunków oraz wyliczeń Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego założony w wieloletnim planie finansów państwa cel w postaci trwałego wzrostu płac pracowników publicznego szkolnictwa wyższego średnio o 30oń nie został osiągnięty pomimo zaangażowania znaczących wydzielonych rezerw budżetowych w łącznej wysokości niemal 6 mld zł (licząc skutki przechodzące).

Dlatego **wyrażamy zdecydowany sprzeciw** wobec tez zawartych w stanowisku Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego (pismo DBF.WFD.1221.4.2016 z dnia 11 lipca 2016 roku) skierowanym do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w ramach konsultacji propozycji zmiany zapisu art.27 ust. 3 ustawy o związkach zawodowych zgłoszonej na Radzie Dialogu Społecznego. Pismo to jest w zasadzie stanowiskiem Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich i PAN – Ministerstwo powtarza tylko argumenty przywołane przez KRASP i kierownictwo PAN. Podstawowym zarzutem jest teza jakoby przyznanie związkom zawodowym prawa do uzgadniania zasad podziału Środków na wynagrodzenia stanowiłoby niedopuszczalną ingerencję w konstytucyjnie zagwarantowaną autonomię uczelni wyższej, poprzez pozbawienie ustawowo określonego organu kolegiального uczelni (senatu) prawa decydowania o najistotniejszych .sprawach uczelni. Błędność i niespójność takiej argumentacji została wykazana w odrębnym piśmie przesłanym do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Jest zdumiewające, że Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego bezkrytycznie powtarza błędne argumenty jednej strony w dodatku żywo interesowanej w utrzymaniu obecnego stanu rzeczy, a skutkującego brakiem społecznej kontroli nad publicznymi pieniędzmi przeznaczonymi na płace pracowników szkolnictwa wyższego i nauki oraz z góry zakładanym brakiem woli do prowadzenia jakiegokolwiek dialogu społecznego. Stanowisko to niestety nie uwzględnia całokształtu istniejącego w Polsce stanu prawnego oraz realiów społeczno-gospodarczych.

Zdaniem KSN NSZZ „Solidarność” i Rady SzWiN ZNP takie stanowisko Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego jest przyzwoleniem na ograniczenie w obszarze szkolnictwa wyższego i nauki konstytucyjnych uprawnień związków zawodowych. Poza szkolnictwem wyższym we wszystkich innych obszarach gospodarki związki zawodowe są w Polsce ustawowym partnerem pracodawców w ustalaniu regulaminów wynagradzania i premiovania oraz układów zbiorowych pracy, co jest zresztą zgodne z europejskim modelem społecznym opartym na zasadach umów, uzgodnień i układów zawieranych z partnerami społecznymi. Nie ma żadnych powodów, aby szkolnictwo wyższe w Polsce funkcjonowało poza istniejącym systemem prawnym.

PREZES
Rady Szkolnictwa Wyższego i Nauki ZNP

Janusz Jak

PRZEWODNICZĄCY
Grajewskiej Sekcji Nauki
NSZZ „Solidarność”

dr inż. Bogusław Dolga

MINISTER
NAUKI I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO

DBF.WFD.121.21.2016/MO

Warszawa, 1 lipca 2016 r.

**Pan
Bogusław Dołęga
Przewodniczący Sekcji Nauki
NSZZ „Solidarność”**

Szanowny Panie Przewodniczący!

W nawiązaniu do pisma z dnia 30 maja 2016 r., L.p.22/W/2016 w sprawie ponadzakładowego układu zbiorowego pracy dla pracowników uczelni publicznych oraz projektu ustawy *o zmianie ustawy o instytutach badawczych* przesyłam poniższe informacje.

Na podstawie art. 241¹⁴ § 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – *Kodeks pracy* (Dz. U. z 2014 r. poz. 1502, z późn. zm.) ponadzakładowy układ zbiorowy pracy, ze strony pracodawców zawierany jest przez właściwy statutowo organ organizacji pracodawców – w imieniu zrzeszonych w tej organizacji pracodawców.

Zgodnie z treścią art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. *o organizacjach pracodawców* (Dz. U. z 2015 r., poz. 2029) pracodawcy mają prawo tworzyć, bez uzyskania uprzedniego zezwolenia, związki według swego uznania, jak też przystępować do tych organizacji, z zastrzeżeniem stosowania się do ich statutów. W art. 7 ust. 1 ww. ustawy wskazano ponadto, że związek pracodawców powstaje z mocy uchwały o jego założeniu, podjętej na zgromadzeniu założycielskim przez co najmniej 10 pracodawców. Z powyższego wynika, że utworzenie związku pracodawców nie jest związane z koniecznością uzyskania zgody żadnego organu i w istocie wynika tylko z woli tworzących tego rodzaju organizację. W mojej ocenie brak jest również przeszkód dla utworzenia związku pracodawców wyłącznie w celu zawarcia ponadzakładowego układu pracy.

W obowiązującym stanie prawnym, mimo iż nie ma powołanego związku pracodawców uczelni, brak jest przeszkód do zawarcia ponadzakładowego układu zbiorowego pracy. Wprowadzenie do ustawy – *Prawo o szkolnictwie wyższym* przepisów umożliwiających wystąpienie ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego jako strony takiego układu nie stanowi warunku jego podpisania.

Warto w tym miejscu wskazać, że zgodnie z treścią art. 9 ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. *o zmianie ustawy Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw* (Dz. U. Nr 107, poz. 1127 z późn. zm.) do czasu zrzeszenia się jednostek sfery budżetowej w organizacjach pracodawców, ponadzakładowy układ zbiorowy pracy ze strony pracodawców zawiera:

- 1) właściwy minister lub centralny organ administracji rządowej – w imieniu pracodawców zatrudniających pracowników państwowych jednostek sfery budżetowej,
- 2) odpowiednio wójt (burmistrz, prezydent miasta), starosta, marszałek województwa oraz przewodniczący zarządu związku międzygminnego lub powiatowego – w imieniu pracodawców zatrudniających pracowników samorządowych jednostek sfery budżetowej.

ul. Wspólna 1/3, 00-529 Warszawa
tel. (22) 628 19 44, faks: (22) 529 26 21, e-mail: sekretariat.minister@nauka.gov.pl, www.nauka.gov.pl

Należy mieć jednak na uwadze, że sformułowanie „państwowa sfera budżetowa” zostało zdefiniowane w ustawie z dnia 23 grudnia 1999 r. o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 2015 r. poz. 2030, z późn. zm.). Zgodnie z tą definicją przez państwową sferę budżetową rozumie się „państwowe jednostki budżetowe, które prowadzą gospodarkę finansową na zasadach określonych w art. 11 i 12 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885, z późn. zm.)(...)”.

Zgodnie z treścią art. 11 ustawy o finansach publicznych

1. Jednostkami budżetowymi są jednostki organizacyjne sektora finansów publicznych nieposiadające osobowości prawnej, które pokrywają swoje wydatki bezpośrednio z budżetu, a pobrane dochody odprowadzają na rachunek odpowiednio dochodów budżetu państwa albo budżetu jednostki samorządu terytorialnego.
2. Jednostka budżetowa działa na podstawie statutu określającego w szczególności jej nazwę, siedzibę i przedmiot działalności.
3. Podstawą gospodarki finansowej jednostki budżetowej jest plan dochodów i wydatków, zwany dalej "planem finansowym jednostki budżetowej".

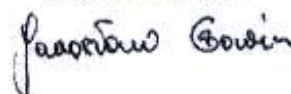
Z powyższego wynika, że uczelnie publiczne nie wpisują się w zakres definicji jednostki sfery budżetowej, a co za tym idzie brak jest podstawy prawnej do zawarcia przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego zbiorowego układu pracy ze strony pracodawców – uczelni publicznych.

W ocenie Ministerstwa akty prawne regulujące kwestie związane z zawieraniem ponadzakładowych układów zbiorowych pracy w pełni odpowiadają potrzebom w tym zakresie, w związku z czym brak jest uzasadnienia dla przywracania przepisów umożliwiających występowanie ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego jako strony ponadzakładowego układu zbiorowego pracy. Jednocześnie pragnę zapewnić, że Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego jest otwarte na wszelkiego rodzaju propozycje, których celem jest poprawa stwierdzonych nieprawidłowości systemu.

W odniesieniu do poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o instytutach badawczych, uprzejmie informuję, że znajduje się on na końcowym etapie prac legislacyjnych, w postulowanej przez Państwa wersji ograniczającej nowelizację wyłącznie do państwowych instytutów badawczych.

Niezależnie od powyższego, pragnę poinformować, że Ministerstwo Rozwoju wraz z Ministerstwem Nauki i Szkolnictwa Wyższego przygotowuje obecnie nowelizację ustawy o instytutach badawczych, która w sposób kompleksowy ureguluje rolę i pozycję instytutów badawczych w polskiej nauce. Zgodnie z zasadami stanowienia prawa opisanymi w uchwale Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. 2013 r. poz. 979) projekt ten zostanie poddany konsultacjom publicznym.

Z poważaniem,

***

Europejska Karta Naukowca i Kodeks postępowania przy rekrutacji pracowników naukowych na XXIV posiedzeniu Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego Wojciech Pillich – relacja i głos w dyskusji

W programie XXIV posiedzenia Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego 9.czerwca 2016 r. przewidziana była prezentacja i dyskusja nt. Europejskiej Karty Naukowca(KN) i Kodeksu postępowania przy rekrutacji pracowników naukowych. Referaty przedstawili: Monika Zaremba z Krajowego Punktu Kontaktowego Programów Badawczych UE oraz Marcin Dokowicz członek Prezydium RGNiSW, przedstawiciel doktorantów w RG, na wniosek których debata się odbyła. Przedstawiono treść oraz znaczenie KN i Kodeksu na podstawie ich wybranych zapisów. Stosowanie się do KN i Kodeksu umożliwia jednostkom naukowym ubieganie się o logo HR Excellence in Research, którego posiadanie ułatwia udział w projektach programu Horyzont 2020 i poprawia ocenę jednostek. Obecnie w Polsce 22 jednostki naukowe mają logo HR, w tym 5 uczelni.

Zabierając głos w dyskusji, zaznaczyłem, że dla wdrożenia KN i Kodeksu konieczne są zmiany prawa, wynikające z zaprezentowanych referatów, zwłaszcza z wystąpienia Marcina Dokowicza. Starania o certyfikat HR Excellence in Research obligują jednostki naukowe do działań zmierzających do wdrożenia KN i Kodeksu, a jego uzyskanie wymaga pełnego stosowania się jednostki do tych dokumentów. Zapytano, jakie więc działania te jednostki podjęły w celu lepszego dostosowania krajowego prawa do Zalecenia KE? Ponadto wskazano – o czym we wcześniejszych wystąpieniach nie było mowy – że zgodnie z Zaleceniem KE, to Państwo Członkowskie jest odpowiedzialne m.in. *za formułowanie strategii i systemów stabilnych karier zawodowych naukowców*, a ogólnie – *za transpozycję tych ogólnych zasad i wymagań (KN i Kodeksu) do krajowych lub sektorowych ram prawnych*. To Państwo Członkowskie odpowiada za pokonanie przeszkód prawnych i administracyjnych we wdrażaniu KN i Kodeksu. Nie może ono unikać odpowiedzialności i wyręczać się jednostkami naukowymi, narażając je na prawnie wątpliwe działania (stosowanie się do krajowego prawa lub Zalecenia KE, wzajemnie nieprzystających). Przypomniano, że KSN od początku proponowała zmiany prawa bliskie późniejszej KN i Kodeksowi. Miało to miejsce w projektach ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, zgłoszonych w Sejmie RP jako projekty poselskie w latach 2000 i 2003.

Zapisy KN oceniono jako kontynuację wcześniejszych działań i raportów OECD, które w odniesieniu do Polski, na przykład po pobycie ekspertów OECD w sierpniu i grudniu 1994 roku, wskazywały m.in. że *obecny, archaiczny system finansowania przedmiotowego uczelni w zależności od liczby doktorów habilitowanych (status – based system) jest nieefektywny, nieskuteczny i niefunkcjonalny. O wiele ważniejszym efektem zaproponowanego programu byłoby złamanie przestarzałych struktur akademickich. [...] Rosnące tempo postępu naukowego, rosnąca specjalizacja w pracy teoretycznej i eksperymentalnej oraz rosnący nacisk na pracę zespołową są całkowicie niezgodne z polskim systemem habilitacji.*¹ Podobnie raport OECD z 2007 r. stwierdzał, że: *Habilitacja będąca drugim lub „wyższym” doktoratem opartym na badaniach to nieunikniony kolejny czasochłonny krok po uzyskaniu stopnia doktora [...] Kolejną niezwykłą cechą jest fakt, iż odpowiedzialność za jakość i standardy struktury kwalifikacji podzielona jest między PKA a Centralną Komisję ds. Stopni i Tytułu.*²

Odpowiadając na prośbę Ministra NiSzW, skierowaną do środowiska nauki i szkolnictwa wyższego, Krajowa Sekcja Nauki NSZZ „Solidarność” przedstawiła – na 28 stronach – propozycje zmian wraz z uzasadnieniem dla wybranych zapisów prawa dotyczącego szkolnictwa wyższego i nauki. W marcu 2015 roku KSN przypomniała Ministrowi NiSzW o 10. rocznicy przyjęcia KN i Kodeksu oraz potrzebie ich wdrożenia. Później Ministerstwo podjęło głośną akcję zachęcania jednostek do działań dla uzyskania logo HR. Główny problem z wdrożeniem KN i Kodeksu polega na różnicach w rozumieniu podstawowych pojęć, w tym definicji „doświadczzonego naukowca”, w Zaleceniu KE i naszym prawie (ustawa o NCN). Nad ich przyczyną trzeba się poważnie zastanowić. To różnicowanie bowiem charakteryzuje mentalną barierę, bez pokonania której pełne wdrożenie KN i Kodeksu nie będzie możliwe. Posiadaczom logo HR grozi to konsekwencjami wynikającymi z niedotrzymania wymagań umów podpisanych w projektach programu Horyzont 2020.

PS. W dyskusji podnoszono m.in. oczywistość niektórych zapisów, problem zbytnej formalizacji prawa przez KN i Kodeks, krytykowano stabilne zatrudnienie. Zwrócono uwagę, że dawniej mówiono o uczonych, a obecnie mówi się o naukowcach. Tego rodzaju uwagi można skomentować następująco: gdyby w nauce postępowano etycznie, podobne regulacje nie byłyby potrzebne.

13.06.2016 r.

***

¹ Wiadomości KSN, nr 7/1996. S. 17-18.

² OECD Reviews of Tertiary Education Poland. OECD 2007, s. 29.

PRZYGOTOWANIA DO ZJAZDU KSN

Sprawozdania Rady i Komisji Rady KSN

Decyzję o zwołaniu Walnego Zebrania Delegatów Krajowej Sekcji Nauki NSZ „Solidarność” została podjęta na posiedzeniu Rady KSN w dniu 5 marca 2016 r. Poniżej przypominamy treść tej uchwały.

Uchwała nr 19

Rady Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność”

w sprawie zwołania Walnego Zebrania Delegatów Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność”

Warszawa, 5 marca 2016 r.

Na podstawie § 11 p. 1 Regulaminu Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność” Rada Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność” postanawia:

§ 1

Zebranie Walnego Zebrania Delegatów Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność” odbędzie się w dniach 22-25 września 2016 roku w Poznaniu.

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

KRAJOWA SEKCJA NAUKI

NSZZ

ul. Waryńskiego 12, lok. A 221

00-631 WARSZAWA

☎/☎ (+48 22) 825 73 63

☎ (+48 22) 234 98 78

e-mail: knsn@interia.pl

<http://www.solidarnosc.org.pl/knsn>

L.p. /W/16

Warszawa, dnia 22 czerwca 2016 r.

Komunikat nr 1

Krajowa Sekcja Nauki uprzejmie informuje, że Walne Zebranie Delegatów KSN NSZZ „Solidarność” odbędzie się w Poznaniu w dniach 23–25 września 2016 r.. Harmonogram WZD przewiduje rozpoczęcie obrad w dniu 23 września, godz. 9.00.

Noclegi i wyżywienie oraz miejsce obrad zarezerwowane zostały na terenie campusu Politechniki Poznańskiej – szczegóły zostaną podane w następnym komunikacie.

Całkowity koszt udziału w WZD wynosi 350,00 zł – cena obejmuje: 3 noclegi, 3 śniadania, 2 obiady, 2 kolacje, materiały WZD. Nie ma możliwości częściowych wpłat.

KSN zapewnia dofinansowanie do uroczystej kolacji w kwocie 50,00 zł.

W załączeniu przesyłamy kartę zgłoszenia.

Prosimy o dokonanie rezerwacji poprzez wypełnienie karty zgłoszenia. Wypełnione karty należy odesłać na adres nszszpp@put.poznan.pl najpóźniej do dnia **30 lipca b.r.**

Prosimy również o dokonanie wpłat w kwocie 350,00 zł za udział w WZD najpóźniej do dnia **30 lipca b.r.** na następujące konto bankowe:

NSZZ „Solidarność” w Politechnice Poznańskiej

60-965 Poznań, pl. M. Skłodowskiej - Curie 5

PKO BP nr rachunku: 46 1020 4027 0000 1702 0368 6714

Na przelewie prosimy zamieścić nazwę Komisji Zakładowej oraz adnotację, czego wpłata dotyczy (udział w WZD), a także podać liczbę i nazwiska delegatów.

Nie będzie możliwości dokonywania wpłat na miejscu Zjazdu.

Załącznik: karta zgłoszenia

Marek Sawicki – Sekretarz Rady KSN

***

Prezydium Rady i Komisje Rady KSN przygotowały sprawozdania z dotychczasowej działalności:

Sprawozdanie z działalności Rady Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność” i jej organów za rok 2015

Zgodnie z § 4 pkt 7 Regulaminu Rady Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność” Prezydium Rady przedstawia następujący projekt sprawozdania z działalności Rady i jej organów za rok 2015.

Po ponownych wyborach Rady, które odbyły się 31 stycznia 2015 roku, w roku 2015 odbyły się cztery posiedzenia Rady KSN (lista obecności członków Rady stanowi załącznik nr 1) oraz sześć posiedzeń Prezydium Rady KSN (zał. nr 2).

Działania powiązane z prowadzeniem polityki finansowej opisuje zał. nr 3. W ramach prac bieżących podejmowane były sprawy:

- przygotowanie NWZD KSN wraz z Apelem z dnia 26 stycznia 2015 roku trzech przewodniczących w sprawie udziału w WZD KSN;
- sprawa przynależności organizacji zakładowych PAN do KSN (interwencja do Regionu Mazowsze, działania na poziomie KSNiO, oraz bezpośrednio do przew. Sekcji PAN kol. Nasalskiego);

- udział w Kongresie „Kryzys uczelni - kryzys nauki - kryzys pracy. Diagnozy, postulaty, rozwiązania” organizowanym przez KKHP w dniu 3 lutego 2015 roku z wystąpieniem pt. „Odpowiedzialność w kształceniu i nauce”;
- wsparcie akcji protestacyjnej branży górniczej oraz akcji protestacyjnej trzech central związkowych;
- kontakty z MNiSzW:
  - o w dniu 21 kwietnia 2015 roku z min. prof. Ratajczakiem w sprawach: zasady podziału środków z rezerwy celowej poz. 40 ujętej w ustawie budżetowej na rok 2015 (Dz. U. z 2015 r. poz. 153) przeznaczonych na zwiększenie wynagrodzeń pracowników szkół wyższych, w tym zasady przeprowadzenia podwyżek w uczelniach publicznych w 2015 r. oraz naliczania odpisu na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych w 2015 r. w świetle Ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z realizacją ustawy budżetowej w 2015 r. i analiza podwyżek wynagrodzeń pracowników w uczelniach publicznych przeprowadzonych w latach 2013-2014;
  - o w dniu 28 grudnia 2015 r. z min. J. Gowinem – ustalenie spraw obejmowanych możliwą współpracą;
- bieżące reprezentowanie KSN na posiedzeniach Komisji Sejmowych oraz RGNiSzW, a także udział w Forum Uniwersytetów, konferencji dotyczącej kształcenia na poziomie 5 pt. „5 poziom - brakujące ogniwo?”;
- reprezentowanie NSZZ „S” w programach Inteligentny Rozwój i Polska Cyfrowa;
- udział w kampanii wyborczej Prezydenta RP: Poznań, pytania do kandydatów, oraz wyborów parlamentarnych (w dniu 12 czerwca 2015 roku spotkanie w sejmie z klubem PiS AKO i KSN, spotkanie AKO w Łodzi, konwencja PiS);
- stanowisko w sprawie zapowiedzi działań KRASP dotyczących wyłączenia nauczycieli akademickich spod zapisów Kodeksu Pracy;
- akcje w sprawie Europejskiej Karty Naukowca i Kodeksu Postępowania przy rekrutacji pracowników naukowych;
- wystąpienie z wnioskiem poparcia starań o przyznanie nagrody ministra;
- stanowiska dotyczące IB: skierowany do min. Wasiak w sprawie połączenia Instytutu Gospodarki Przestrzennej i Mieszkalnictwa z Instytutem Technologiczno-Przyrodniczym, do min. Ratajczaka w sprawie środków dotacji statutowej oraz skierowany do min. J. Gowina w sprawie polityki państwa w stosunku do IB;
- akcje medialne: wywiady w „Gazecie Prawnej”, „Forum Akademickim”, „Tygodniku Solidarność”, uruchomienie nowej strony KSN;
- opiniowanie m. in.:
  - projektu rozporządzenia Ministra Gospodarki w sprawie udzielania pomocy finansowej na centra badawczo-rozwojowe przedsiębiorców w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój, 2014–2020,
  - projektu rozporządzenia Ministra Administracji i Cyfryzacji w sprawie udzielania pomocy finansowej na tworzenie usług i aplikacji wykorzystujących e-usługi publiczne i informacje sektora publicznego w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014–2020,
  - projektu rozporządzenia Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju w sprawie udzielania pomocy *de minimis* oraz pomocy publicznej w ramach programów operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014–2020,
  - sprawy finansowania studiów w zagranicznych uczelniach ze środków publicznych,
  - projekt ustaw: budżetu oraz ustaw okołobudżetowych,
  - dokumentu Prezydenta RP „**Postulaty zmian zwiększających innowacyjność polskiej gospodarki**”,
  - projektu zmian w kryteriach oceny jednostek naukowych,
  - projektów ustaw i rozporządzeń w sprawie ochrony zwierząt,
  - projektu rozporządzenia w sprawie szczegółowych kryteriów i trybu oceny wniosków o przyznanie nagrody za wybitne osiągnięcia naukowe lub naukowo-techniczne,
  - rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie w sprawie warunków wynagradzania za pracę i przyznawania innych świadczeń związanych z pracą dla pracowników zatrudnionych w uczelni publicznej,
  - rozporządzenia w sprawie szczegółowych kryteriów i trybu przyznawania oraz rozliczania środków finansowych na inwestycje służące potrzebom badań naukowych lub prac rozwojowych.
  - podejmowanie działań dotyczących sprawy AWF w Katowicach: list z 27.01.2015 r. do Przew. PKA, Ministra NiSzW prof. Kolarskiej-Bobińskiej, min. prof. A. Bobko,
  - działania w sprawie umowy TiPP,
  - współpraca z Komisją Rewizyjną w sprawach prowadzonych kontroli oraz jej problemów i działań bieżących.

Działania podejmowane w ramach poszczególnych komisji rady są opisane w załącznikach nr 1-6.

Wnioski końcowe:

Dokonując oceny prac poszczególnych członków Prezydium oraz Komisji, Rada dokonała zmiany w stosunku do przewodniczącego Komisji ds. Komunikacji i rozwoju związku, kol. Pawła Janowskiego; należy zwrócić uwagę na konieczność dokonania zmian personalnych w Komisji ds. Jednostek Medycznych.

Uważa się za niezbędne złożenie szczególnych podziękowań oraz wsparcia prowadzonej aktywności, a zwłaszcza:

- 1) dotyczących prowadzonej polityki finansowej KSN,
- 2) powiązanych z działalnością i reprezentowaniem KSN-u na zewnątrz Związku oraz wobec innych jednostek organizacyjnych Związku,
- 3) opiniowania projektów aktów prawnych dotyczących sfery nauki i szkolnictwa wyższego,
- 4) podejmowania działań na rzecz poprawy warunków zatrudnienia oraz pracy i uprawnień pracowniczych,
- 5) podejmowania działań interwencyjnych,

- 6) organizacji szkoleń,
- 7) promocji działalności Sekcji na zewnątrz,
- 8) utrzymania kontaktów z międzynarodowymi organizacjami związkowymi.

Sporządził: Przewodniczący KSN Bogusław Dołęga

***

Informacja o działalności Komisji ds. Płac Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność” za okres od lipca 2014 roku do 10 czerwca 2016 roku

Komisja w minionym okresie:

- wydawała w formie pisemnej stanowiska w sprawie podwyżek wynagrodzeń adresowany do Komisji Zakładowych NSZZ „Solidarność” uczelni publicznych należących do Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność”.
- wypowiadała się także w sprawie projektów aktów normatywnych dotyczących szkolnictwa wyższego,
- Przewodnicząca była współorganizatorem spotkania w kwietniu 2015 roku w Kołobrzegu razem z Komisją ds. Warunków Pracy i Spraw Socjalnych z przedstawicielami Komisji Zakładowych NSZZ „Solidarność”, na którym zostały przedstawione i omówione:
  - 1) Plan Rzeczowo-Finansowy – omówienie w zakresie spraw wynagrodzeń, odpisu na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych,
  - 2) Podwyżki wynagrodzeń w 2015 r.,
  - 3) Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych (zasady tworzenia funduszu, co to jest działalność socjalna, jak art. 8 ustawy o ZFŚS zapisać w regulaminie, podatek od świadczeń ZFŚS, jak uniknąć składki ZUS od świadczeń z ZFŚS, postępowanie przed sądem),
  - 4) Urlop dla poratowania zdrowia, świadczenie rehabilitacyjne,
  - 5) Społeczna Inspekcja Pracy w Uczelniach, w PAN i w jednostkach badawczych:
    - a) Plan pracy SIP i jego realizacja – zwyczaj czy ustawowy obowiązek?
    - b) Najczęstsze obszary nadzoru i kontroli nad warunkami pracy w szkolnictwie wyższym – zadania SIP.
    - c) Współpraca SIP ze służbą BHP – udział w pracach zespołów powypadkowych, przegląd stanowisk, ocena ryzyka zawodowego,
    - d) Nowe zagrożenia psychospołeczne w szkolnictwie wyższym – zadania SIP w prewencji czynników stresogennych.

Do każdego szkolenia zostały przygotowane niezbędne materiały w formie obowiązujących przepisów.

Ponadto przewodnicząca przygotowała do wysyłki do Delegatów na WZD i Komisji Zakładowych ujednolicone obowiązujące ustawy oraz przepisy wykonawcze

Przewodnicząca Komisji ds. Płac współpracowała z Komisją ds. Interwencji.

/-/ Krystyna Andrzejewska

Poznań, dnia 10 czerwca 2016 roku

***

Działania Komisji ds. Współpracy Międzynarodowej

Standing Committee for Equality (Maria Kotełko)

- Opracowanie ramowego stanowiska KSN (na bazie etyki chrześcijańskiej i projektu na Radzie KSN) – 7.03.2015 r.
- Udział kol. Kotełko w konferencji (spotkaniu) 16-17.03.2015 w Brukseli, w tym prezentacja stanowiska, wspólna akcja z delegacjami z Niemiec i Bułgarii, której efektem było odrzucenie rezolucji o ‘płci kulturowej’, oferta – informacja dot. aplikacji o granty dla młodych naukowców.
- Opracowanie sprawozdania z wyjazdu.
- Opracowanie ankiety ETUCE – opcja: „prawo do samostanowienia organizacji związkowych w zakresie *gender*”.

European Sectoral Social Dialogue (Elżbieta Leszczyńska).

- Udział w pracach Electronic Platform for Adult Learning.
- Udział kol. Leszczyńskiej w konferencji EPALE w dniu 15.04.2015 r. w Brukseli.
- Opracowanie sprawozdania z wyjazdu.

Transatlantic Trade and Investment Partnership TTIP „najbardziej tajemnicza umowa świata” (Ryszard Mosakowski).

- Opracowanie stanowiska KSN (też Prezydium, Rada KSN).
- Wysłane listy do Wicepremiera Ministra Gospodarki.
- Akcja listów do europarlamentarzystów (kilkadziesiąt osób, różne warianty).
- Wysłane listy, informacje do ETUCE/EI.
- Przesyłanie informacji (m.in. o odroczeniu stosunkiem głosów 183:181).
- Dyskusja internetowa nt. Inicjatywy Obywatelskiej (Srebrny/odrzucenie w całości/-Mosakowski/odrzucenie elementów niekorzystnych dla sektora edukacji).
- Udział w konferencji ETUCE styczeń – nie doszedł do skutku (brak dofinansowania).

Zjazdy Education International oraz ETUCE (Bogusław Dołęga).

- Udział kol. B. Dołęgi w Konferencji ETUCE (‘połówkowa’) w Wiedniu (listopad 2014).
- Przygotowania (internetowa dyskusja nt. sensowności udziału i składu delegacji) do Kongresu EI (sprawozdawczo-wyborczy).
- Udział kol. B. Dołęgi w 7th Kongresie w Ottawie – lipiec 2015 – prezentacja sprawozdania-informacji na Prezydium/Radzie KSN.

Higher Education & Research Standing Committee (HERSC) (Leszek Koszałka).

- Udział kol. L. Koszałki (październik 2014) w konferencji (spotkaniu) w Brukseli – przedstawienie wyczerpującego sprawozdania na posiedzeniu Rady KSN w Poznaniu.
- Brak udziału w spotkaniu w Rydze (marzec 2015) z powodu braku dofinansowania ze strony ETUCE.

Social Partnership (KSN).

- Udział w obradach Roundtable ECE (Okrągły stół krajów Europy Środkowej i Wschodniej w Bukareszcie 18-21.10.2015 – kol. B. Dołęga i L. Koszałka), działania zapewniające nieprzyjmowanie rezolucji o charakterze politycznym.
- Opracowanie szczegółowych informacji – sprawozdania z obrad.

Akcje solidarnościowe międzynarodowe (KSN).

- nie nadmierny udział w realizacji sugestii ETUCE bądź związków zagranicznych dotyczących wysyłania listów wspierających różnego typu inicjatywy/akcje w większości o charakterze politycznym proponowane przez inne organizacje niż związki z obszaru szkolnictwa wyższego.

Akcje informacyjne (Leszek Koszałka, Aniela Tejchman).

- Przekazywanie informacji dot. *positions* (kontrakty, staże, praktyki) oferowane przez ETUCE (do młodych członków Komisji – kol. Rafał Pietruch).
- Rozsyłanie Biuletynu Informacyjnego EI/ETUCE i istotnych informacji do członków Komisji, w niektórych przypadkach do szerszego kręgu odbiorców.
- Wykonanie (częściowa realizacja) tłumaczenia nowej strony KSN na język angielski.

Działalność w ramach EUROCADRES (autonomiczna „jbr-ow” – kol. K. A. Siciński, Rafał Pietruch).

- Jeden wyjazd w ostatnim czasie.

INNE

- Próby udziału w innych aktywnościach ETUCE (np. spotkaniach i konferencjach tematycznych) – trzy razy zakończone niepowodzeniem z braku akceptacji kandydatów do dofinansowania, ponieważ obowiązują: zasada (1) oszczędnościowa: „jeden reprezentant z danego kraju”, a mamy w Polsce TRZY organizacje związkowe afiliowane w EI/ETUCE); zasada (2) dofinansowanie uzyskują w pierwszej kolejności członkowie ETUCE Committee (kadencja 2012-2016), w którym nie jesteśmy reprezentowani. Nowe wybory planowane na grudzień 2016 r.
- Sprawy na styku Komisji KSN oraz Sekretariatu Oświaty i Nauki Komisji Krajowej (np. spotkanie w Warszawie – *social dialogue*).
- Brak współdziałania z Rządem w sprawie Strategii 2020 (przed zmianą warunków politycznych).
- Europejska Karta Naukowca – udział całej Rady KSN w formułowaniu postulatów.
- Komisja ds. Procesu Bolońskiego (brak odzewu ze strony Komisji ds. Międzynarodowych – nikt się nie zadeklarował do współdziałania z grupą z ETUCE – np. w zakresie kompleksowej ankiety).
- Poszerzenie składu Komisji.

Sporządził: Leszek Koszałka

***

Sprawozdanie Komisji ds. Przekształceń Jednostek Naukowych i Organizacji ich Współpracy z KSN za 2015 r.

Do Komisji zapisało się 8 osób, w związku z czym skład jej członków, wg kolejności i listy zgłoszeń prowadzonej przez Sekretarza KSN, przedstawia się następująco:

Jerzy Dudek, IniG, Halina Jarząbek, INSCh; Justyna Piwowońska, IMN; Anna Nieróbca, IUNG; Andrzej Perzyński, IUNG;
Andrzej Harlecki, ATH; Barbara Sensuła, PŚI; Barbara Jakubowska, IHAR.

Do głównych działań Komisji w roku 2015 należało:

- monitorowanie zamierzeń i planów poszczególnych resortów pod kątem możliwych przekształceń jednostek naukowych: oprócz ogólnych apeli o konsolidację instytutów i uczelni w 2015 r., nie było wykrystalizowanych planów tego rodzaju, natomiast pod koniec roku nastąpiła zmiana organu nadzorującego 4 instytutów badawczych: IMM, IŁ, ITI i NASK, które przeszły pod nadzór resortu cyfryzacji;
- monitorowanie sytuacji ekonomicznej jednostek naukowych w aspekcie możliwych przekształceń spowodowanych czynnikami ekonomicznymi: w szczególności monitorowana była sytuacja wybranych instytutów: IETU z powodów ekonomicznych i planowanej konsolidacji z IMGW, oraz IUNG z powodu niepodpisania programu wieloletniego, co mogło spowodować zwolnienie pewnej liczby pracowników;
- gotowość do opiniowania projektów aktów prawnych w obszarze działania komisji: do KSN nie zostały w 2015 r. skierowane takie akty, a rozporządzenia Rady Ministrów ws. zmiany organu nadzorującego IMM, IŁ, ITI i NASK jw. zostały przyjęte z pominięciem konsultacji społecznych;
- obserwacja konkursów na projekty badawcze i rozwojowe i wybór propozycji dla zainteresowanych komisji zakładowych, w szczególności obserwowane były konkursy POIR 1.1.1 (tzw. szybka ścieżka), 1.1.2 (instalacje w skali demonstracyjnej) i 4.1.4 (projekty aplikacyjne);
- obserwacja wybranych programów operacyjnych na lata 2014-2020 takich jak POIR, POWER i POPC, a także Polsko-Norweskiego Programu Badawczego pod kątem możliwej współpracy jednostek w konsorcjach naukowych i naukowo-przemysłowych;
- współpraca z sekretariatami przemysłowymi NSZZ „Solidarność”, skupionymi w ugrupowaniu Industri-All i w zespole ds. rozwoju przemysłu, powołanym przez Komisję Krajową: w szczególności została nawiązana współpraca z Sekretariatem Metalowców NSZZ Solidarność, którego przewodniczący Bogdan Szozda jest również szefem Zespołu Komisji Krajowej ds. przemysłu;

- organizacja przedsięwzięcia pilotażowego w zakresie współpracy jednostek naukowych w wybranym projekcie lub projektach badawczych lub badawczo-rozwojowych: przygotowany został pilotaż współpracy w projektach badawczych i badawczo-rozwojowych, który zostanie uruchomiony w 2016 r. na podstawie zgłoszeń z poziomu działaczy KSN, wg projektu jak niżej.

/projekt/

Oferta współpracy w projektach badawczych i badawczo-rozwojowych

1	Imię i nazwisko	
2	Nazwa i adres jednostki naukowej	
3	Proponowany obszar zagadnień do współpracy	
4	Charakterystyka zespołu pracowników możliwego do wykorzystania	
5	Laboratoria, pracownie, biblioteki itp., możliwe do wykorzystania	
6	Aparatura, sprzęt, oprogramowanie itp., deklarowane do badań	
7	Deklarowani partnerzy do współudziału w projektach (przedsiębiorcy i inni)	
8	Inne istotne informacje i uwagi	
9	Dane do kontaktu (e-mail, telefon, adres)	
10	Autoryzacja oferty (data i podpis, albo dane z maila z wysyłką oferty)	

Opr.: Kazimierz A. SICIŃSKI, przewodniczący Komisji

***

Komisja ds. Warunków Pracy i Spraw Socjalnych – 2015 r.

Komisja ds. Warunków Pracy i Spraw Socjalnych liczy 17 członków. Z planu Komisji na 2015 rok udało się zorganizować wspólnie z niezawodną Komisją ds. Płac szkolenie dla Komisji Zakładowych w Kołobrzegu w dniach 16–19 kwietnia. W pierwszym dniu omawiane były sprawy dotyczące Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych, planu rzeczowo-finansowego, podwyżek wynagrodzeń. W drugim dniu szkolenia planowana była tematyka Społecznej Inspekcji Pracy w uczelniach i instytucjach należących do KSN, ale ze względu na obszerność tematyki dot. ZFŚS nie było możliwości czasowych na poruszenie tematyki SIP. Dlatego zaplanowaliśmy zorganizowanie dwudniowego szkolenia dla Społecznych Inspektorów Pracy i członków Komisji Zakładowych w dniach 17–20 września 2015 roku w Poznaniu. Zostali zapewnieni wykładowcy, sala wykładowa, zarezerwowane noclegi i wyżywienie. Zaczęły napływać zgłoszenia i wtedy okazało się, że ujawnili się organizatorzy Forum Uniwersyteckiego z WSH w Warszawie z podobnym terminem spotkania i trzeba było odwołać nasze szkolenie.

Aby pobudzić aktywność zadeklarowanych członków Komisji, rozesłano drogą e-mailową prośbę o przesyłanie projektów treści ankiety dotyczącej działalności Komisji Zakładowych w odniesieniu do pracy SIP w uczelniach i instytucjach będących członkami KSN, działalności Komisji BHP. I ruszyła lawina w postaci jednej propozycji ankiety od kol. Elżbiety Salamon z Uniwersytetu Wrocławskiego (nie na darmo zastępcy przewodniczącego Komisji). Obecnie występuje podobny problem jak w innych Komisjach. Chętnych do prac w Komisji jest dużo, ale kończy się to tylko na deklaracjach. Później jest tylko cisza.

Sporządził: Zbigniew Zawitowski

***

Sprawozdanie Komisji ds. Interwencji i Legislacji za rok 2015

Komisja Interwencji i Legislacji przyjmuje zapytania prawne dotyczące problemów grupowych z zakresu Prawa o szkolnictwie wyższym i ustaw pokrewnych. Z pytaniem takim mogą się zgłaszać organizacje związkowe zrzeszone w KSN, posiadające opłacone składki na KSN. Organizacja związkowa przesyła pytanie prawne do Biura KSN, a stamtąd jest ono kierowane do Komisji Interwencji. Taki przyjęto tryb pracy i nie obywa się jednak bez konieczności natychmiastowej interwencji telefonicznej czy e-mailowej na potrzeby indywidualnego członka naszej organizacji.

Opinie, komentarze, porady w szczególności dotyczyły przestrzegania prawa pracy, ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym czy prawa związkowego przez pracodawców, odpowiedzialności dyscyplinarnej nauczycieli akademickich, ochrony danych osobowych czy praw autorskich. Komisja służyła też radą innym Komisjom, w tym naszej Komisji Rewizyjnej.

W okresie sprawozdawczym Komisja w miarę potrzeb i możliwości opiniowała projekty aktów prawnych, wyrażała opinie na temat aktów aktualnie obowiązujących, ewentualnie kierowała uwagę na rozwiązania uprzednio obowiązujące.

Zwraca uwagę fakt, że problemów prawnych przybywa, a Komisja składa się tylko z dwóch członków i mimo wielu akcesów, chętnych do debaty jest sporo, ale do pracy niewielu.

Beata Zięba – Przewodnicząca

Krystyna Andrzejewska – Zastępca

10 czerwca 2016 r.

***

Sprawozdanie z działalności Prezydium KSN IB w roku 2015

Działalność pionu Instytutów Badawczych KSN w 2015 roku ukierunkowana była na:

1. Wspieranie Komisji Zakładowych poprzez udzielanie porad prawnych:
  - Komisji Zakładowej Instytutu Geodezji i Kartografii, mające na celu doprowadzenie do zmiany dyrektora podejmującego działania niekorzystne dla funkcjonowania instytutu.
  - Komisji Zakładowej Państwowego Instytutu Geologicznego.
2. Opiniowanie działań dotyczących restrukturyzacji jednostek naukowych, w tym: opinia o włączeniu Ośrodka Badawczo-Rozwojowego CEBA do Politechniki Krakowskiej.
3. Uczestnictwo w wielu posiedzeniach Komisji Sejmowej Edukacji Nauki i Młodzieży oraz podkomisji do spraw nauki i szkolnictwa wyższego – kol. K. A. Siciński.
4. Uczestnictwo w spotkaniach w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego dotyczących projektów rozporządzeń do ustawy o ochronie zwierząt oraz opracowanie opinii [kol. M. Kaczyńska (UJ) i kol. W. Kozdruń (PIWet)].
5. Opiniowanie wielu projektów aktów prawnych kierowanych do Krajowej Sekcji Nauki, takich jak:
  - projekt rozporządzenia Ministra Gospodarki w sprawie udzielania pomocy finansowej na centra badawczo-rozwojowe przedsiębiorców w ramach POIR 2014-2020,
  - projekt zmian zasad oceny jednostek naukowych przedstawionych przez KEJN.
6. Współpracę z Radą Główną Instytutów Badawczych, w tym:
  - spotkanie w Instytucie Odlewnictwa w Krakowie z Komisją Polityki Naukowej RG IB,
  - uczestnictwo w spotkaniu dyrektorów instytutów badawczych nadzorowanych przez resort gospodarki w Radomiu w listopadzie 2015 r.
7. Wystosowano także list gratulacyjny do pana Andrzeja Dudy po jego wyborze na urząd Prezydenta RP.

W październiku 2015 roku odbyło się WZD Krajowej Sekcji Nauki Instytutów Badawczych NSZZ „Solidarność”, na którym wybrano prezydium na obecną kadencję oraz komisję rewizyjną, a w listopadzie posiedzenie Prezydium KSN IB na którym dokonano wyboru zast. przewodniczącego, sekretarza i skarbnika oraz uchwalono plan pracy na rok 2016.

Sporządził: Jerzy Dudek

***

Sprawozdanie z działalności Komisji ds. Komunikacji i Rozwoju Związku

Komisja ds. Komunikacji i Rozwoju Związku przygotowała i uruchomiła oraz na bieżąco prowadzi stronę internetową (<http://www.solidarnosc.org.pl/ksn/pl/>). Ponadto przygotowuje i negocjuje komunikaty po spotkaniach z przedstawicielami rządu RP.

Pod kierunkiem Zastępcy Przewodniczącego Komisji wdrożono system e-głosowania dla członków Rady. Do uzyskania pełnej funkcjonalności systemu należy udostępnić każdemu z członków Rady indywidualny kod dostępu do systemu oraz przeszkolić użytkowników.

Przedstawiciele Komisji zainicjowali spotkanie władz KSN z panią Elżbietą Rafalską – ministrem rodziny, pracy i polityki społecznej, treścią spotkania była rola tego resortu w sprawach dotyczących przeciwdziałania brakowi trwałości zatrudnienia, feudalizacji stosunków pracowniczych oraz ograniczaniu zakresu partycypacji pracowniczej w nauce i szkolnictwie wyższym.

Zgodnie ze zobowiązaniem przedstawionym na posiedzeniu Rady w Krakowie, przygotowany został ramowy program przedmiotu „Partycypacja pracownicza” oraz we współpracy z Regionem Mazowsze zostały przeprowadzone zajęcia pilotażowe w wymiarze 15 h. Przeprowadzono również wstępną ewaluację zajęć. Do projektu pozyskano partnerów z Regionu Mazowsze, Komisji Zakładowych oraz ze środowiska studenckiego i młodych pracowników nauki.

Podejmowane od sierpnia 2015 roku wysiłki pozwoliły wypracować wspólne stanowisko przedstawicieli Prawa i Sprawiedliwości, KSN i KKHP w sprawie postulowanych, zasadniczych zmian, jakie PiS zobowiązał się zrealizować w przypadku wygrania wyborów parlamentarnych. Uzgodnione zobowiązania PiS były w całości zgodne z postulatami NSZZ „Solidarność” i dotyczyły:

- zrównoważonego rozwoju wszystkich ośrodków naukowych, bez poświęcenia mniejszych placówek na rzecz wzmocnienia placówek w wielkich miastach;
- stopniowego wzrostu w latach 2016-2020, począwszy od 2017 roku, wydatków na naukę w wysokości 0,15% PKB rocznie;
- przeznaczenia przyszłego wzrostu finansowania nauki na stabilne, strukturalne finansowanie działalności naukowej;
- wprowadzenia możliwości realizacji różnych ścieżek kariery akademickiej: etatów dydaktycznych, dydaktyczno-badawczych i badawczych;
- likwidacji patologicznych stosunków zatrudnienia, w szczególności młodszych pracowników naukowych;
- zniesienia niejasnego statusu doktorantów oraz destabilizacji i niepewności o pracę adiunktów – zatrudnienie nauczycieli akademickich powinno być dokonywane na podstawie mianowania bądź umowy o pracę na czas nieokreślony (jest to właściwa forma zatrudnienia na wszystkich etapach kariery naukowej).

Niejasna sytuacja prawna doktorantów i niestabilność zatrudnienia są podstawowym powodem obaw wielu młodych pracowników, hamującym podejmowanie przez nich decyzji o wstąpieniu do Związku. Drugim podnoszonym powodem jest wysokość składki, niewspółmierna zdaniem zainteresowanych do korzyści uzyskiwanych przez członka Związku (ten argument traci na znaczeniu w sytuacji, gdy zainteresowany znajduje się w konflikcie z pracodawcą).

Niestety, słaba pozycja Związku wobec hegemonii organów jednoosobowych, w szczególności w szkołach wyższych, w połączeniu z brakiem stabilizacji zatrudnienia i brakiem oceny merytorycznej, pozbawia obecnych i przyszłych działaczy związkowych wsparcia i bezpieczeństwa.

Brak jest również ekspertów prawnych, którzy widzieliby specyfikę stosunków prawnych stworzonych na styku kodeksu pracy i ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym.

Problem ten został potwierdzony w badaniu przeprowadzonym przez Komisję w ramach przygotowań do Krajowej Konferencji Rzeczników Dyscyplinarnych i Przewodniczących Uczelnianych Komisji Dyscyplinarnych. W ciągu ostatnich trzech lat gwałtownie zwiększyła się liczba wszczynanych postępowań dyscyplinarnych, w tym również wobec osób określanych w dokumentach Międzynarodowej Organizacji Pracy jako sygnaliści.

Przewodniczący Komisji reprezentuje KSN w Radzie Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego, w Zespole Koordynującym Akcje Protestacyjne Sfery Finansów Publicznych przy Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” oraz w Komitecie Kryzysu Humanistyki Polskiej.

Poza podejmowaniem bieżących prac służących utrzymaniu i ulepszeniu działania strony internetowej oraz reprezentacji interesów i postulatów Związku w różnych gremiach opiniotwórczych, Komisja powinna zwiększyć zasięg oddziaływania zajęć z „Partycypacji pracowniczej”. Chodzi o pozyskiwanie nowych wykładowców i uruchamianie zajęć dla studentów w kolejnych uczelniach, a także o pilotażowe szkolenia na temat form i metod pozyskiwania nowych członków NSZZ „Solidarność”. Przygotowanie szkoleń należałoby powierzyć nowopowołanemu Zastępcy Przewodniczącego Komisji.

Marek Kisilowski – Przewodniczący

Małgorzata Kaczyńska – Zastępca Przewodniczącego, webmaster KSN

Z głębokim smutkiem i żalem żegnamy

ŚP.

JAROSŁAWA MIKOŁAJEWICZA

profesora nadzwyczajnego Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, naszego kolegę z Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność”, przez wiele lat członka Rady KSN, wielokrotnego delegata na Walne Zebranie Delegatów, także w obecnej kadencji, czynnie i owocnie wspierającego działania Sekcji. Będzie nam Ciebie bardzo brakowało.

Rodzinie Jarka składamy wyrazy współczucia

Rada KSN,

Bogusław Dołęga, Przewodniczący KSN,

Redakcja „Wiadomości KSN”

**Komisja Zakładowa NSZZ „Solidarność” UMCS w Lublinie
z głębokim żalem zawiadamia,**

że w dniu 26 lipca 2016 roku

zmarł Przewodniczący KZ NSZZ „Solidarność”

ŚP. dr JERZY JABŁOŃSKI

Przewodniczący KZ NSZZ „Solidarność” od 2014 roku

zastępca przewodniczącego KZ w latach 2009-2014

członek prezydium KZ od 2006 roku

Dr Jerzy Jabłoński urodził się w 1949 roku w Lublinie. Po ukończeniu studiów chemicznych na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w 1972 roku podjął pracę w nowo utworzonej Pracowni Izotopowej na Wydziale Chemii UMCS, uczestnicząc w jej organizowaniu i rozbudowie, a następnie w przekształceniu jej w Zakład Radiochemii i Chemii Koloidów, gdzie pracował na stanowisku starszego specjalisty naukowo-technicznego.

Od 1974 roku przez wiele lat pełnił funkcję Inspektora Ochrony Radiologicznej i sprawował nadzór nad przebiegiem pracy ze źródłami promieniowania oraz nad bezpieczeństwem pracowników i studentów.

Przez cały okres pracy zawodowej Jerzy Jabłoński zajmował się także pracą naukową i dydaktyczną, prowadząc badania m.in. w dziedzinie fizykochemii zjawisk powierzchniowych z wykorzystaniem izotopów promieniotwórczych. W 1987 roku uzyskał stopień doktora nauk chemicznych. Był autorem i współautorem kilkudziesięciu opracowań i artykułów naukowych.

Był członkiem NSZZ „Solidarność” od 1980 roku. Po roku 1989 był wielokrotnie wybierany na funkcję Społecznego Inspektora Pracy, a także członka Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” UMCS. W kadencjach 2006–2010 i 2010–2014 był zastępcą przewodniczącego Komisji Zakładowej. Od 2014 roku przewodniczący Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” UMCS i członek Rady Regionalnej Sekcji Nauki Regionu Środkowowschodniego NSZZ „Solidarność”.

Był członkiem senackich i rektorskich komisji oraz ciał kolegialnych działających w UMCS: Rady Wydziału Chemii, Senatu UMCS (w latach 1996–2002), Uczelnianej Komisji Wyborczej, Komisji Budżetu i Finansów, Komisji BHP. Jego znajomość środowiska akademickiego, wieloletnie doświadczenie związkowe oraz umiejętność osiągnięcia porozumienia w konfliktowych sytuacjach sprawiały, że był niezastąpiony w rozwiązywaniu trudnych spraw pracowniczych, zawsze gotowy do wysłuchania wszystkich, którzy zwracali się do Związku z prośbą o interwencję.

W osobie Jerzego straciliśmy nie tylko Przewodniczącego Komisji Zakładowej, ale przede wszystkim nieodżałowanego Kolegę i Przyjaciela.

**Pogrzeb odbędzie się w dniu 1 sierpnia 2016 roku (poniedziałek)
o godzinie 12:00 na cmentarzu przy ul. Lipowej w Lublinie**

Prezydium i członkowie Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” UMCS

***

PROJEKT ZMIAN W STATUCIE NSZZ „SOLIDARNOŚĆ”

Przewiduje się, że zbliżający się Krajowy Zjazd Delegatów NSZZ „Solidarność” zajmie się w zmianami w statucie i ordynacji wyborczej związku. Kwestie te rozważano także w KSN. Nasza Sekcja od lat miała wiele daleko idących propozycji zmian. Tym razem zrezygnowano ze zgłaszania propozycji silniejszego umocowania branż. Podniesiono natomiast, też od dawna zgłaszany, projekt umożliwiający studentom przynależność do związków zawodowych. Zaproponowana formuła nie rozwiązuje tej kwestii w pełni, ale jest krokiem w tym kierunku. Kolejna proponowana zmiana wprowadza obligatoryjną przynależność do sekcji regionalnej. Nasi koledzy z oświaty popierają tę propozycję. Wiele osób w KSN uważa, że powinno się komisjom zakładowym pozostawić decyzję o przynależności do sekcji regionalnej, a także decyzję o utworzeniu sekcji regionalnej. W tej sprawie KSN mógłby zgłosić zdanie odrębne. Natomiast słusznie proponuje się ograniczenie kompetencji Krajowej Komisji Wyborczej do unieważnienia wyborów „z inicjatywą własną KWK w każdym czasie”.

Sekretariat Nauki i Oświaty, w imieniu sekcji tworzących Sekretariat, przyjął stanowisko w sprawie zmian w Statucie NSZZ „Solidarność” oraz Ordynacji Wyborczej NSZZ „Solidarność”. Poniżej zamieszczamy dotyczące tej kwestii uwagi obecnego przewodniczącego KSN Bogusława Dołęgi i poprzedniego przewodniczącego Edwarda Malca oraz tekst stanowiska SNIÖ.

Janusz Sobieszkański

***

Szanowne Koleżanki i Koledzy,

Piszę, podając jedynie własne przemyślenia (nie jest to stanowisko Rady czy Prezydium). Nie wiem, kto personalnie jest temu winny, że w naszym Związku mamy swoistą „branżową hybrydę” (sekcje skupione w sekretariatach), która strukturalnie wchodzi w konkurowanie z Regionami o coraz to bardziej kurczące się zasoby finansowe. Pewnie nie jest ku temu czas, by szukać przyczyn takiej wadliwej struktury. Uważam jednak, że podstawową bolączką branż jest brak osobowości prawnej sekcji, co osłabia je i jest główną przyczyną rozbicia struktur branżowych – ćwiczyliśmy i nadal ćwiczymy to w obecnej kadencji już kilkakrotnie. Upraszczając, można rzec, że zgodnie z naszym prawem związkowym, bez scedowania stosownych uprawnień ze strony Sekretariatu, nie odpowiadamy za nic i nic nie możemy. To samo dotyczy sekcji regionalnych. Ogólnie można stwierdzić, że nie jest w interesie Regionów przynależność OZ do struktur branżowych. Stąd nie mamy się co łudzić – KZD nie zgodzi się na zmiany paragrafu 27 czy 28. Oczywiście, wiadome jest, że w tych zapisach chciano zwrócić uwagę na konieczność jednoczenia się OZ w branże, a rzeczywiście prawnicy Sekretariatu przygotowujący to stanowisko (które powstawało właśnie jako wypadkowa interesów różnych sekcji skupionych w Sekretariacie) w tym zakresie poczynili o pół kroku do przodu w stosunku do uchwał przyjętych podczas Zjazdu Delegatów Sekretariatu (stanowisko 4/14 w załączeniu). Mniej jednak świadomość, że podczas tamtego Zjazdu nie było mowy o naszych, uwzględnionych przeciw propozycjach zmian. Mniej dodatkowo świadomość, że nawet w prezentowanych zapisach nie ma obowiązku tworzenia sekcji regionalnych, jeżeli więc np. w Małopolsce lub Rzeszowie nikt nie pomyśli o Regionalnej Sekcji Nauki, to jej po prostu nie będzie (przypomnę, że kiedyś dla udroźnienia lokalnych kanałów w miejscach, gdzie nie było sekcji regionalnych, KSN powoływał swoich koordynatorów), a jak na Śląsku Sekcja przestanie (oby nie) działać, to ją zlikwidują. Można zatem uznać, że OZ mogą mieć względem tych zapisów różne zdania. Uważam natomiast, że oficjalne występowanie jako Sekcja przeciw tym propozycjom jest z punktu widzenia pozycji branż do regionów niepolityczne.

Pozdrawiam Bogusław Dołęga

***

Szanowne Koleżanki i Koledzy,

przejrzałem poprawki proponowane przez naszych Kolegów nauczycieli jedynie powierzchownie i nie chcę się wypowiadać autorytatywnie. Niektóre z poprawek wydają się rozsądne. Są jednak zmiany niekorzystne dla KSN i środowiska naukowego. Paragraf 27 w zasadzie oznacza przymus przynależności do regionalnych sekcji nauki. Są środowiska – np. Katowice – które się z tym dobrze czują. Są jednak inne – np. uczelnie Krakowa – które tego nie chcą. Nowa struktura – RSN – oznacza nowe obowiązki, a działacze „S” z naszego środowiska pracują społecznie, w przeciwieństwie np. do działaczy „S” nauczycielskiej. Stąd należałoby paragraf 27 „rozmiękczyć”. W żadnym razie nie wolno wyrzucać – moim zdaniem – paragrafu 28. Pozostawia on bowiem prawo wyboru przynależności do RSN strukturom podstawowym.

Z poważaniem

Edward Malec

***

Informacja o szkoleniu w Kołobrzegu dla członków Komisji Zakładowych i Społecznych Inspektorów Pracy

W dniach 14-17 kwietnia 2016 roku w Kołobrzegu na terenie ośrodka wypoczynkowego Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza Komisje: ds. Płac i ds. warunków Pracy i Spraw Socjalnych zorganizowały szkolenie dla członków Komisji Zakładowych i Społecznych Inspektorów Pracy z wyższych uczelni, instytutów badawczych, PAN należących do KSN. W szkoleniu wzięło udział 50 osób.

Pierwszy dzień szkolenia prowadzony przez kol. mgr **Krystynę Andrzejewską** – przewodniczącą Komisji ds. Płac poświęcony był tematyce związanej z Zakładowym Funduszem Świadczeń Socjalnych – m.in. działalności socjalnej, zasadom tworzenia funduszu, podatkom od świadczeń, postępowania przed sądem, urlopom dla poratowania zdrowia, świadczeniom rehabilitacyjnym.

Wykładowca mgr Krystyna Andrzejewska

W **drugim dniu** szkolenia wykładowcą był dr **Mateusz Warchał** – biegły sądowy, specjalista w zakresie audytów personalnych, doradztwa z psychologii i prawa pracy, wykładowca Akademii Techniczno-Humanistycznej w Bielsku Białej, Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Oświęcimiu, Śląskiego Uniwersytetu Medycznego i wykładowca na ogólnopolskich szkoleniach organizowanych przez Państwową Inspekcję Pracy. Tematem szkolenia były „Rola i zadania Społecznej Inspekcji Pracy”, w tym:

- plan pracy SIP i jego realizacja – zwyczaj czy ustawowy obowiązek,
- najczęstsze obszary nadzoru i kontroli nad warunkami pracy w szkolnictwie wyższym – zadania SIP,
- współpraca SIP ze służbą BHP – udział w pracach zespołów powypadkowych,
- ocena ryzyka zawodowego,
- nowe zagrożenia psychospołeczne w szkolnictwie wyższym-zadania SIP w prewencji czynników stresogennych.

Wykładowca dr Mateusz Warchał

Szkolenie w Kołobrzegu zakończyło się uroczystą kolacją, na której uczestnikom szkolenia organizatorzy wręczyli świadectwa uczestnictwa.

Mateusz Warchał, Zbigniew Zawitowski, Krystyna Andrzejewska

Tematyka szkoleń była tak interesująca, że do wykładowców ustawiały się kolejki na indywidualne konsultacje. Świadczy to o potrzebie corocznego przeprowadzania tego rodzaju szkoleń w środowisku Krajowej Sekcji Nauki.

Krystyna Andrzejewska
Przewodnicząca Komisji ds. Płac
Rady Krajowej Sekcji Nauki

Zbigniew Zawitowski
Przewodniczący Komisji ds. Warunków Pracy
i Spraw Socjalnych
Rady Krajowej Sekcji Nauki

DZIAŁANIA MINISTERSTWA NAUKI I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO

w sprawie zmiany

USTAWY PRAWO O SZKOLNICTWIE WYŻSZYM

Na ogłoszony przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego konkurs na założenia do ustawy „Prawo o szkolnictwie wyższym” wpłynęło 15 projektów. Z pośród nich komisja konkursowa wyłoniła trzy zespoły: Uniwersytet SWPS, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza i Instytut Allerkanda.

Na stronie internetowej MNiSW udostępniono sygnałne prezentacje tych zespołów. Załączamy wyciąg z tych prezentacji.

Pierwsza propozycja

USTAWA 2.0 – ZAŁOŻENIA SYSTEMU SZKOLNICTWA WYŻSZEGO

Referuje prof. dr hab. Hubert Izdebski

KONSORCJUM TRZECH UCZELNI NIEPUBLICZNYCH

1. SWPS Uniwersytet Humanistyczno społeczny
2. Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie
3. Collegium Civitas w Warszawie

SKŁAD INTERDYSCYPLINARNEGO ZESPOŁU BADAWCZEGO

Przewodniczący zespołu:

prof. dr hab. Hubert Izdebski, Uniwersytet SWPS

Członkowie zespołu:

prof. dr hab. inż. Artur Świergiel

dr hab. Paweł Chmielnicki, prof. Wyższej Szkoły Informatyki i Zarządzania

dr hab. Paweł Ruszkowski, prof. Collegium Civitas

dr Wojciech Misiąg, prof. Wyższej Szkoły Informatyki i Zarządzania

dr Andrzej Kiebała, Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania

Jan Zieliński, radca prawny

Konsultanci:

dr hab. Teresa Gardocka, prof. Uniwersytetu SWPS

prof. dr hab. Stanisław Waltoś, Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania

dr Andrzej Rozmus, Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania

dr hab. Stanisław Mocek, prof. Collegium Civitas

dr Jan Pakulski, prof. Collegium Civitas, University of Tasmania

prof. dr Jan Zielonka, European Studies Centre, Oxford University

prof. dr hab. Łukasz Turski, Centrum Fizyki Teoretycznej PAN,

przewodniczący Rady Programowej Centrum Nauki Kopernik

FORMY PRACY ZESPOŁU

- spotkania zespołu interdyscyplinarnego,
- szerokie (min. 500 osób) konsultacje społeczne w środowisku akademickim w postaci:
  - 3 eksperckie konferencje środowiskowe, z przedstawicielami środowiska naukowego i akademickiego,

Proponowane tematy konferencji:

1. Model zarządzania uczelniami wyższymi, w tym jednostkami organizacyjnymi w systemie szkolnictwa wyższego.

2. Zakres autotomii jednostek organizacyjnych w systemie szkolnictwa wyższego i relacje z organami państwa, w tym kompetencje nadzorcze państwa i rola organów przedstawicielskich środowiska akademickiego

3. Organizacja kształcenia i nadawania tytułów zawodowych i stopnia doktora, w tym finansowanie studiów i studiów doktoranckich

- Badania ilościowe przeprowadzone na próbie dobranej ze środowiska naukowego i akademickiego.

Badane kwestie:

1. system szkolnictwa wyższego,

2. zarządzanie jednostkami szkolnictwa wyższego,

3. system oceny jakości,

4. finanse i mienie jednostek szkolnictwa wyższego,

5. studia, studenci, doktoranci, absolwenci,

6. model kariery i awansu zawodowego,

7. procedury współpracy środowiska akademickiego z otoczeniem.

- Spotkania zespołu interdyscyplinarnego z udziałem konsultantów, Uniwersytet Warszawski oraz Uniwersytet Jagielloński znajdują się w 4. setce na Liście Szanghajskiej. Według danych z 2015 roku z przygotowanego przez ONZ Human Development Report Polska plasuje się na 36. miejscu i znajduje się wśród 49 krajów bardzo wysoko rozwiniętych. Gdzie są przyczyny rozbieżności między Rankiingiem Akademickim a miejscem Polski według HDI.

PODSTAWOWE PROBLEMY

KADRA AKADEMICKA

- Archaiczny sposób zatrudniania
- Brak elastycznych ścieżek kariery
- Sformalizowana ocena
- Niedostateczne wsparcie dla młodych naukowców
- Zła struktura pokoleniowa kadry akademickiej

FINANSOWANIE UCZELNI I KSZTAŁCENIA

- Brak dywersyfikacji źródeł przychodów uczelni
- Inwestycje
- Algorytm dotacyjny
- Finansowanie nauki

ROLA UCZELNI WYŻSZYCH W PAŃSTWIE

- Społeczna
- Kulturotwórcza
- Innowacje i praca na rzecz gospodarki
- Podział uczelni na zawodowe i akademickie

ZARZĄDZANIE UCZELNIĄ I JEJ STRUKTURA WEWNĘTRZNA

- Rektor czy rektor menadżer
- Rola organów kolegialnych
- Struktura tradycyjna i struktury nietypowe
- Uprawnienia do prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie

Chcemy skoku jakościowego w szkolnictwie wyższym.

Czy wystarczy poprawić obowiązujące prawo, czy sytuacja dojrzała do zupełnie nowej regulacji?

Dziękuję za uwagę.

Druga propozycja

Ogólny opis koncepcji założeń systemu szkolnictwa wyższego w Polsce („Ustawa 2.0”)

Prof. zw. dr hab. Marek Kwiek

Centrum Studiów nad Polityką Publiczną

Katedra UNESCO Badań Instytucjonalnych i Polityki Szkolnictwa Wyższego UAM w Poznaniu

kwiekm@amu.edu.pl

Zespół: 10 osób, 7 ośrodków, interdyscyplinarność

Prof. Marek Kwiek, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, Poznań,
 Dr Dominik Antonowicz, Uniwersytet Mikołaja Kopernika, Toruń,
 Dr hab. Jabub Brdulak, Szkoła Główna Handlowa, Warszawa,
 Dr Maria Hulicka, Uniwersytet Wrocławski, Wrocław,
 Dr Tomasz Jędrzejewski, Uniwersytet Mikołaja Kopernika, Toruń,
 Mgr Rober T. Kowalski, Stanford University, Stanford CA, USA,
 Dr Emanuel Kulczycki, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, Poznań,
 Dr Krystian Szadkowski, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, Poznań,
 Dr Adam Szot, Instytut Rozwoju Szkolnictwa Wyższego, Lublin,
 Dr hab. Joanna Wolszczak-Derlacz, Politechnika Gdańska, Gdańsk.

Punkt wyjścia

- **Na poziomie ogólnym** reformowany system szkolnictwa wyższego (SW) powinien być oparty na kilku **podstawowych zasadach organizacyjnych**:
  - **zróżnicowaniu zadań** uczelni w zależności od miejsca zajmowanego w systemie;
  - **otwartości** na otoczenie społeczne i gospodarcze oraz na międzynarodową wspólnotę naukową i akademicką;
  - **mobilności** kadry i studentów;
  - **konkurencyjności** w dostępie do zasobów i efektywności ich wykorzystywania; oraz
  - przejrzystości funkcjonowania.

Zreformowany system SW ma prowadzić do:

- (1) wyższej **jakości kształcenia**,
- (2) bardziej konkurencyjnych międzynarodowo **badań naukowych** i
- (3) wzmocnionej **trzeciej misji uczelni**, czyli silniejszego oddziaływania na społeczeństwo i gospodarkę w oparciu o postulowane **zmiany w organizacji, zarządzaniu i finansowaniu**.

Proponowane zmiany (1)

- Model **kolegialny** stopniowo ulega zmianie na **model bardziej menadżerski**, przy zachowaniu wolności akademickiej w kwestiach kształcenia i badań naukowych.
- **Jednostką podstawową staje się uczelnia**, a nie wydział; **uprawnienia** do nadawania stopnia doktora i prowadzenia studiów doktoranckich również otrzymuje uczelnia.
- **Trzy nowe typy uczelni** (badawcze, badawczo-dydaktyczne oraz dydaktyczne) w różnym stopniu korzystają z **trzech strumieni finansowania** – dotacji stacjonarnych, dotacji na działalność statutową i (postulowanej) dotacji na trzecią misję, w oparciu o trzy różne algorytmy.
- **System finansowania** zostaje ściśle **związany z wynikami okresowej ewaluacji**.
- **Uczelnie badawcze** podpisują z MNiSW **kilkuletnie kontrakty na działalność dydaktyczną**, gwarantujące stabilność finansową.
- **System dotacji** jest tak samo istotny jak **system grantowy**, ale przy różnym stopniu komplementarności w różnych typach uczelni.
- Wprowadzamy podział na **studia akademickie i praktyczne**, z ograniczeniami **formalnymi** dotyczącymi instytucjonalnego ulokowania studiów pierwszego typu.

Proponowane zmiany (2)

- **Stała** kadra akademicka jest zatrudniona wyłącznie w oparciu o **umowy na czas nieokreślony**, a o jej zatrudnieniu decydują pozytywne **oceny okresowe**.
- Studenci dysponują **dostępem do informacji o studiach**, a na studiach typu **akademickiego** rośnie **selektywność** przyjęć.
- Studia **doktoranckie** stają się selektywnymi w dostępie studiami typu akademickiego;
- Wszyscy **doktoranci** mają **zagwarantowane stypendia**.
- Sektor niepubliczny regulowany jest **odrębną ustawą** (bądź w odrębnej części **wspólnej** ustawy).
- Wszelkie prawne formy **wielozatrudnienia** zostają **wyeliminowane**.
- Współpraca z **otoczeniem gospodarczym, społecznym, politycznym i eksperckim** (a zwłaszcza skuteczne wysiłki komercjalizacyjne) zostaje **doceniona** w formie uznania roli trzeciej misji uczelni w mechanizmach:
  - finansowania (dotacje),
  - procedurach awansowych (habilitacja i profesura) i
  - ewaluacji instytucjonalnej (KEJN).

Proponowane zmiany (3)

- Zakładamy, że jednostki szkolnictwa wyższego znacząco różnią się od siebie **profilem działalności** (uczelnie badawcze, badawczo-dydaktyczne oraz dydaktyczne), który jest wynikiem odmienności posiadanych **potencjałów**.
- Zakładamy **zróżnicowanie mechanizmów ich finansowania** oraz strukturalną różnorodność ich modeli ustrojowych – bez **ingerencji w nazwy uczelni czy ich formalny status**.
- Prezentowana **koncepcja ustroju jednostek** szkolnictwa wyższego zakłada **cztery zasadnicze cele**:
  - **unowocześnienie** ustroju;
  - poszerzenie zakresu **autonomii** personalnej, finansowej i zarządczej uczelni;
  - zwiększenie społecznej **rozliczalności** uczelni;
  - zmianę **logiki** przyznawania uprawnień do nadawania stopni naukowych i wzmocnienie roli **Centralnej Komisji** w procedurach awansowych

Proponowane zmiany (4)

- Podmiotem uczelni powinna pozostać społeczność akademicka,
  - natomiast wybór władz uczelni musi uwzględniać również przedstawicieli **interesariuszy zewnętrznych**
  - ich obecność pomogłaby zmienić **hermetyczną** kulturę instytucji szkolnictwa wyższego.
- **Wybór władz** powinien odbywać się w formie **konkursu**, a nie w sposób plebiscytowy.
- Przeniesienie ciężaru zarządczego na poziom władz rektorskich (zarządu uczelni) kosztem ograniczenia centralnych regulacji oraz władzy rozproszonej na różnych poziomach uczelni.

Proponowane zmiany (5)

- **Wzmocnienie jednoosobowych organów** (rektora, dziekanów) oraz nadanie ciałom **kolegialnym** (senatom, radom wydziałów) charakteru organów **doradczych/ pomocniczych czy kontrolnych**.
- Obok upodmiotowienia kadry konieczne jest również **zwiększenie sterowności uczelni**,
  - wymagające realizacji **wspólnej wizji rozwoju uczelni** na wszystkich jej poziomach.
- Pomóc ma w tym mechanizm **większej bezpośredniej odpowiedzialności** kierowników podstawowych jednostek naukowych przed władzami uczelni.

Proponowane zmiany (6)

- Zaangażowanie organów państwa dziś

- sprowadza się do **szczegółowej, formalno-prawnej kontroli** procesu wydatkowania środków publicznych
- przy stosunkowo niewielkim zaangażowaniu w ewaluację merytorycznych efektów.
- Instytucja państwa powinna **wyraźnie określić strategiczne cele w obszarze nauki** i w większym stopniu **egzekwować** ich realizację wobec uczelni.
- Do nadawania **stopni naukowych** upoważnione będą uczelnie **badawcze** oraz **badawczo-dydaktyczne**, natomiast uczelnie o charakterze dydaktycznym nie będą posiadać takich uprawnień.
- Uczelnie **dydaktyczne** nie będą otrzymywać instytucjonalnych funduszy na **badania** w ramach dotacji na badania statutowe (wskutek czego następuje obecnie ich rozdrobnienie).

Proponowane zmiany (7)

- Prawo do **nadawania stopni naukowych** (zwłaszcza hab.) uzyskają tylko te uczelnie, które w danym obszarze nauki są **aktywne badawczo**.
- W obecnym stanie prawnym zarówno prawo do **nadawania stopni naukowych** (jak również **prowadzenia kształcenia**)
  - opiera się na **liczbie** pracowników (profesorów tytularnych oraz doktorów habilitowanych) i w istocie **abstrahuje od jakości** prowadzonych w jednostce badań naukowych.
- Konieczne jest zaostrzenie kryteriów koniecznych do uzyskania praw do nadawania stopni naukowych
- i uzależnienie ich od jakości prowadzonych badań, na przykład powiązanie tych uprawnień z ich z oceną parametryczną.
- Oznacza to **odejście od prowadzenia oceny parametrycznej w oparciu o wydziały uczelni** i ewolucję w stronę ewaluacji badań prowadzoną w ramach **dziedzin nauki** w ramach uczelniach.
- Będzie to **sprzyjało pokonywaniu międzywydziałowych barier**, koncentrowaniu badań wokół **problemów**,
  - a jednocześnie w większym niż dotychczas stopniu umożliwi współpracę międzynarodową i współpracę z gospodarką.

Podsumowanie

Niezbędna jest wizja przyszłości. Wspólnota akademicka (jej najmłodsze pokolenie), musi wiedzieć, **na jakich podstawach** ma budować swoją akademicką przyszłość. Czy jest w stanie się w niej odnaleźć. Czy uciekać...

Z czasem pojawi się **bardziej zróżnicowany system** instytucji szkolnictwa wyższego, o różnych możliwościach i **różnych zadaniach w różnych miejscach**; realizujących **różne misje** i oferujących **różne możliwości awansowe i finansowe**.

Niezbędne – ale i możliwe – będą **pionowe migracje** w ramach różnicującego się systemu, w zależności od indywidualnych zdolności, pracowitości, a przede wszystkim – **mierzalnych osiągnięć** naukowych.

Należy przypomnieć,

że profesja akademicka **nie daje równych szans wszystkim**, ponieważ **talenty naukowe** w ramach wspólnoty akademickiej **nie rozkładają się równo** (ale z pewnością daje duże szanse najzdolniejszym);

że w **najlepszych ośrodkach naukowych** wymiar kariery akademickiej, tak jak w świecie zachodnim, jest najważniejszy, a pozostałe są jego tłem;

że z czasem **wzorce pracy** akademickiej i **wzorce akademickich zarobków** – w wybranych miejscach i dla wybranych grup kadry – będą przypominać wzorce znane z najlepszych systemów zachodnich.

Dziękuję za uwagę.

Trzecia propozycja

Ustawa 2.0 Prezentacja koncepcji Instytutu Allerhanda

Kierownik Zespołu: Arkadiusz Radwan - radwan@allerhand.pl

Gala Konkursu Ustawa 2.0, Ministerstwo Nauki Szkolnictwa Wyższego

Warszawa, 3 czerwca 2016 r.

- **Teza 1: Konieczna jest reforma systemu bodźców**
  - optymalizacja kapitału intelektualnego i zwiększenie jego produktywności nie stanowi, bądź stanowi w niewystarczającym stopniu cel zarządcy (*governing objective*) większości krajowych jednostek naukowych.
- **Teza 2: Nadmierna demokratyzacja ustroju jest systemem dysfunkcyjnym**
  - znacząca mniejszość naukowców dokonuje znaczącej większości przełomowych odkryć naukowych.
- **Teza 3: „Zasada senioratu” prowadzi do suboptymalnej alokacji zasobów i wolności naukowej**

Dyscyplina	Fizyka	Chemia	Medycyna
Średni wiek, w którym dokonano odkrycia bądź innego osiągnięcia naukowego, które zdecydowało później o przyznaniu Nagrody Nobla	37,2	40,2	39,9

Źródło: Benjamin F. Jones, and Bruce A. Weinberg, PNAS 2011;108:18910-18914

- **Teza 4: Wyzwaniem jest przewyższenie inercji systemowej**
  - najślusniejsze nawet zamierzenia reformatorskie nie mogą abstrahować od perspektyw ich pomyślnej implementacji (*feasibility test*),
  - istnieje trudna do przewyższenia rozpiętość między zakresem zmian koniecznych dla sprostania światowym standardom jakości w nauce, a zdolnością krajowego środowiska akademickiego do przyjęcia i wdrożenia tych zmian. Rozpiętość ta jest dodatkowo wzmocniona możliwymi problemami natury konstytucyjno-prawnej (np. ochrona praw nabytych).
- **Teza 5: Konkurencja regulacyjna jest szansą na uruchomienie rynkowego katalizatora reformy**
  - należy wprowadzić dwa współistniejące konkurencyjne reżimy prawne, w ramach których będą mogły funkcjonować uczelnie wyższe. Uczelnie będą mogły wybrać system prawny, któremu będą podlegały, tj. który stanowić będzie podstawę dla ich funkcjonowania i statutu (*charter competition*).
- **Teza 6: Należy – oprócz pewnych, umiarkowanych zmian w obrębie istniejącego reżimu prawnego (reżim „bazowy” – Charter B), zaprojektować równoległy, alternatywny reżim prawny (reżim „jakościowy” – Charter Q)**
  - reżim Q będzie stworzony od podstaw (*carte blanche*),
  - nie zostanie on narzucany żadnej z istniejących uczelni, a jedynie udostępniony im do dobrowolnego wykorzystania. Dla nowych uczelni będzie to mogło nastąpić w drodze inkorporacji (fundacji) na zasadach Charter Q, dla istniejących zaś uczelni - w drodze przekształcenia (transformacji), tj. "migracji" z reżimu B do reżimu Q,
  - co do zasady umożliwiające powinno zostać także przejście do nowego reżimu wyodrębnionych jednostek wewnętrznych uczelni (zwłaszcza wydziałów),
  - należy dążyć do upowszechnienia w świadomości społecznej zalet reżimu Q (przesłanie: reżim Q gwarantem jakości – funkcja tzw. signalingu).
- **Teza 7: Reżim Q powinien oferować nowy ustrój uczelni**
  - eliminacja deficytów demokracji poprzez wprowadzenie nowego ciała: Rady Powierniczej (nazwa robocza),
  - w zakres kompetencji Rady Powierniczej wchodzić będzie: (a) decydujący wpływ na obsadę kluczowych stanowisk we władzach uczelni; (b) dokonywanie zmian w Statucie Uczelni (bądź to wszelkich, bądź tzw. zastrzeżonych).
- **Teza 8: Multicentryczność uniwersytetów sprzyja efektywności**
  - Należy dążyć do horyzontalnej struktury multicentrycznych uczelni o silnej identyfikacji dolnej kadr: identyfikacji ze stosunkowo autonomiczną jednostką (typu: „Center for ...”) oraz jednocześnie z uniwersytetem jako wspólnym sztydem i zapleczem dla wielu centrów badawczych.
- **Teza 9: Kryteria oceny naukowej powinny być zobiektywizowane**
  - główny „benchmark” stanowić powinny osiągnięcia, które są międzynarodowo porównywalne i weryfikowalne.
- **Teza 10: Należy wymusić mobilność naukowców**
  - mobilności kadry akademickiej prowadzi do stymulacji wymiany naukowej, oraz redukuje zjawisko tzw. "chowu w sobnego",
  - dualizm prawny (B & Q) powinien dotyczyć ustroju uczelni, nie zaś stopni i tytułów naukowych, aby zachować możliwość mobilności kadry naukowej i możliwość przechodzenia przez poszczególnych naukowców z uczelni w systemie B do Q bądź odwrotnie.
- **Teza 11: Najpierw ustrój, potem pieniądze**
  - reforma wychodzi z założenia neutralności kosztowej dla budżetu państwa, tj. przewiduje wzrost jakości (output) nawet bez zmiany nakładów (input),
  - dopiero zmiana ustrojowa, skutkująca jednocześnie uszczelnieniem systemu, pozwoli na zwiększanie nakładów na naukę (zwiększanie takie będzie pożądanym, acz dla opracowywanych tu założeń reformy niekoniecznym, postulatem na przyszłość).

Zespół projektowy

Marek Dutkiewicz	Mieczysław Morawski	Oskar Kowalewski	Magdalena Urbańska
Arif Erkol	Piotr Pokorny	Barbara Krauz-Mozer	Bartłomiej Walentyński
Jan Fazlagić	Arkadiusz Radwan (kierownik Zespołu)	Joanna Gajda	Krzysztof Wereszczyński
Marek Frankowicz	Wojciech Rogowski	Anna Gądek	Cezary Wójcik
Stanisław Karpiński	Radosław Ryńca	Bartosz Groele	Maria Zajęc
Maciej Kisiłowski	Jolanta Stanienda	Irena Hejduk	Janusz Zawiła-Niedźwiedzki
Tomasz Kocoł	Marta Tutko	Janusz Hołyst	Jakub Zygućki (koordynator)
		Zbigniew Malara	

Dziękuję za wysłuchanie.

Liczymy na Państwa uwagi i zabieramy się do pracy!

Arkadiusz Radwan radwan@allerhand.pl www.allerhand.pl

TROCHĘ HISTORII

Przedruk z Biuletynu „Solidarność Wielkopolska”, nr 1136, poniedziałek 27 czerwca 2016 r.

Poznański Czerwiec 1956

W czwartek 28 czerwca 1956 r. o godz. 6.30 uruchomiono główną syrenę w Zakładach im. Józefa Stalina Poznań (ZISPO – ówczesna nazwa Zakładów Przemysłu Metalowego Hipolita Cegielskiego).

Dla zgromadzonych w nich robotników – niezadowolonych ze swojej sytuacji bytowej, rozczarowanych pogarszającymi się warunkami pracy i ignorowaniem ich żądań przez władze – był to sygnał do rozpoczęcia manifestacji.

W milczeniu wyszli z zakładów i skierowali pochód w stronę centrum Poznania, zmierzając w stronę siedzib władzy - Miejskiej Rady Narodowej i Komitetu Wojewódzkiego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej, aby w ten sposób zmusić ją do konkretnych rozmów i nakłonić do ustępstw na rzecz polepszenia warunków pracy i życia.

Tak rozpoczął się bunt robotników i mieszkańców Poznania, spowodowany przede wszystkim złymi warunkami życia, będącymi wynikiem realizacji planu sześcioletniego.

Na początku lat pięćdziesiątych XX w. niemal wszystkie dziedziny życia politycznego, społecznego, gospodarczego i kulturalnego podporządkowano decyzjom jednej partii – PZPR. Wprowadzono planową i centralnie sterowaną gospodarkę, której spektakularnym sukcesem miała okazać się realizacja planu sześcioletniego (1950-1955). Odbывała się jednak ona kosztem pogorszenia warunków bytowych ludności. Od 1953 r. następowało stopniowe obniżanie stopy życiowej, spowodowane zmniejszeniem zarobków, podwyższaniem norm pracy, obcinaniem premii, likwidowaniem dodatków itp. Pogorszyły się warunki pracy, pojawiły się braki w zaopatrzeniu w żywność oraz artykuły przemysłowe powszechnego użytku. Rodziło to niezadowolenie wszystkich warstw społeczeństwa. Powszechny strach budził potężny, obsadzony wielotysięczną armią funkcjonariuszy aparat bezpieczeństwa, którego głównym zadaniem było likwidowanie wszelkich przejawów oporu oraz zapewnienie PZPR pełnej kontroli nad społeczeństwem.

Sytuacja w Poznaniu i Wielkopolsce należała do jednej z najtrudniejszych w Polsce. Na krawędzi upadku znaleźli się rolnicy, właściciele średnich i dużych gospodarstw, co było efektem celowej polityki władz prowadzonej podczas przeprowadzania kolektywizacji wsi. Zaowocowała ona ograniczeniem produkcji rolnej i brakami żywności na poznańskim rynku. Władze zlikwidowały lub ograniczyły działalność części zakładów rzemieślniczych, drobnych zakładów przemysłowych i handlu, które dotychczas odgrywały dużą rolę w ponad stu miastach i miasteczkach wielkopolskich, obsługując głównie rolnictwo. Nowo utworzone spółdzielnie rzemieślnicze i zaopatrzeniowe nie zaspokajały potrzeb ludności, która odczuwała bardzo dotkliwie złe warunki bytowe. Dodatkowo zaniżano nakłady na ochronę zdrowia, oświatę, gospodarkę komunalną i mieszkaniową w Poznaniu oraz województwie, tłumacząc się koniecznością rozwijania innych, zacofanych gospodarczo regionów. Szczególnie dotkliwe dla mieszkańców Wielkopolski były braki żywności, a zwłaszcza mięsa.

Władza nie chciała rozmawiać. Od lipca 1953 r. w ZISPO sukcesywnie podwyższano normy pracy, nieprawidłowo naliczano podatek od wynagrodzeń, fatalnie organizowano pracę i zarządzano zakładami. Powodowało to narastające niezadowolenie robotników, sygnalizowane władzom przez protesty, podejmowanie kolejnych rozmów, wyjazdy delegacji robotników na rozmowy do Warszawy. Pałące problemy robotnicy przedstawiali na licznych zebraniach, masówkach i wiecach kierownictwu zakładów i władzom partyjnym. Podobna sytuacja miała miejsce w innych poznańskich przedsiębiorstwach. Fiasko rozmów delegacji poznańskich robotników z władzami centralnymi, które odbyły się 26 czerwca 1956 r. w Warszawie, było bezpośrednią przyczyną podjęcia decyzji o wyjściu na ulicę. Dodatkowym powodem były XXV Międzynarodowe Targi Poznańskie, które w tym czasie trwały w stolicy Wielkopolski.

Wotali o chleb i wolność. Wczesnym rankiem 28 czerwca 1956 r. do pochodu robotników ZISPO dołączyli robotnicy z Zakładów Naprawczych Taboru Kolejowego, Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacyjnego, Poznańskich Zakładów Przemysłu Odzieżowego im. Komuny Paryskiej, Zakładów Graficznych im. Marcina Kasprzaka, Poznańskiej Fabryki Maszyn Żniwnych, Wielkopolskiej Fabryki Urządzeń Mechanicznych „Wiepofama” oraz innych zakładów pracy. Tysiące manifestantów doszło do placu przed Zamkiem, przy którym miały swe siedziby władze miejskie i partyjne. Demonstracja stopniowo nabrała charakteru narodowego, antykomunistycznego i antysowieckiego. Wznoszono hasła: „My chcemy chleba!”, „Jesteśmy głodni!”, „Precz z wyzyskiem świata pracy!”, „Chcemy wolnej Polski!”, „Precz z bolszewizmem!”, „Żądamy wolnych wyborów pod kontrolą ONZ!”, „Precz z Ruskami!”, „Precz z komunistami!”, „Precz z czerwoną burżuazją!”, „My chcemy Boga!”, „Żądamy religii w szkołach!”. Śpiewano hymn, Rotę oraz pieśni religijne. Delegacja manifestantów udała się na rozmowy z przewodniczącym Prezydium MRN Franciszkiem Frąckowiakiem, domagając się przyjazdu najwyższych przedstawicieli władzy z Warszawy – Prezesa Rady Ministrów Józefa Cyrankiewicza lub I sekretarza KC PZPR

Edwarda Ochaba. Część manifestantów weszła do MRN, inni wtargnęli do budynku KW PZPR, gdzie pozrywali czerwone flagi i wywiesili tablice z hasłami. Pogłoska o aresztowaniu członków delegacji robotniczej spowodowała, że spokojny dotąd tłum rozpoczął atak na więzienie przy ul. Młyńskiej w celu uwolnienia rzekomo aresztowanych delegatów. W budynku więzienia został rozbity magazyn broni – 80 jednostek broni oraz amunicja dostały się w ręce manifestantów. Z dachu budynku Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, stojącego na skrzyżowaniu ul. Jarosława Dąbrowskiego (ob. Jana Henryka Dąbrowskiego) i ul. Adama Mickiewicza, zostały zrzucone urządzenia służące do zagłuszania zachodnich audycji radiowych.

W tym samym czasie część robotników ruszyła na ul. Jana Kochanowskiego pod gmach Wojewódzkiego Urzędu ds. Bezpieczeństwa Publicznego (WUd/sBP) – symbolu zniewolenia i powszechnego terroru. Z okien urzędu padły pierwsze strzały, które stały się początkiem walk ulicznych na terenie miasta. Zdobycie przez demonstrantów broni spowodowało, że rozpoczęła się wymiana ognia pomiędzy cywilami a funkcjonariuszami UB. Wielogodzinne oblężenie gmachu, a następnie starcia zbrojne na terenie miasta trwały do późnych godzin wieczornych. Uzbrojone grupy demonstrantów rozbrajały w ciągu dnia komisariaty MO w Poznaniu i okolicznych miejscowościach w celu zdobycia dodatkowej broni i amunicji.

Pacyfikacja miasta. 29 czerwca w większości zakładów w Poznaniu nie podjęto pracy. Strajki trwały w niektórych zakładach w Luboniu, Swarzędzu i Kostrzynie. Władze postanowiły stłumić bunt robotników przy użyciu wojska. Do miasta ściągnięto ponad 10 tysięcy żołnierzy i 360 czołgów. Całością pacyfikacji zbuntowanego miasta, trwającej przez następne dwa dni, kierował wiceminister obrony narodowej gen. armii Stanisław Popławski. Wieczorem 29 czerwca Premier J. Cyrankiewicz w słynnym przemówieniu radiowym do mieszkańców Poznania powiedział, że „...każdy prowokator czy szaleniec, który odważy się podnieść rękę przeciw władzy ludowej, niech będzie pewny, że mu tę rękę władza ludowa odrąbie (...)”. Według pionu śledczego IPN w wyniku walk zginęło 58 osób, a ok. 650 zostało rannych. Najmłodszą ofiarą, która urosła do symbolu, był 13-letni Romek Strzałkowski. Na uczestników buntu niemal natychmiast spadły represje. Do pierwszych zatrzymań doszło jeszcze w trakcie tłumienia protestów. W nocy z 28 na 29 czerwca funkcjonariusze UB i MO przeprowadzili na masową skalę akcję aresztowań najbardziej aktywnych osób, trwającą jeszcze przez wiele tygodni. Według jednego z raportów UB do 8 sierpnia zatrzymano łącznie 746 osób. Rozpoczęto śledztwa, podczas których biciem wymuszano zeznania na przesłuchiwanym. Zgodnie z obowiązującą oficjalną tezą propagandową władze zdecydowały się osądzić i ukarać nie uczestników „robotniczego nurtu”, lecz tych, którzy popełnili w okresie buntu wykroczenia przeciw prawu. W tym kierunku prowadzono śledztwa, a procesy sądowe miały potwierdzić tezy oficjalnej propagandy. Akty oskarżenia skierowano przeciwko 132 uczestnikom Poznańskiego Czerwca. Procesy odbiły się szerokim echem w Europie i na świecie, gdyż ich przebieg relacjonowali zagraniczni korespondenci.

Na salach sądowych byli również obecni przedstawiciele ambasad, m.in. USA i Francji. Podczas procesów erudycją i odwagą polityczną wyróżnił się mecenas Stanisław Hejnowski, który w latach późniejszych z tego powodu był inwigilowany i szykanowany przez SB. Protest poznańskich robotników pokazał, jak ogromna była niechęć społeczeństwa wobec władz i systemu. Poznański Czerwiec pokazał również brak dostatecznej legitymizacji komunistycznej władzy, sprawującej rzekomo rządy w imieniu wielkoprzemysłowej klasy robotniczej. Był pierwszym w PRL masowym buntem robotników i mieszkańców dużego miasta, przeciwko którym władze skierowały ogień czołgów i karabinów maszynowych.

Oprac. na podstawie: Agnieszka Łuczak – „Poznański Czerwiec 1956”, www.czerwiec56.ipn.gov.pl

WYBRANE WYDARZENIA

Czerwiec 2016

7 czerwca. Na terenie Polski rozpoczęły się manewry wojskowe ANAKONDA 16. W manewrach wzięło udział ponad 30 tysięcy żołnierzy wojsk sojuszniczych z 18 państw NATO i z pięciu państw partnerskich, w tym: około 14 tysięcy Amerykanów i 12 tysięcy żołnierzy polskich.

8 czerwca. Otwarcie terminalu w Świnoujściu. Do gazoportu dotarł tankowiec z Kataru, rozpoczynając regularne dostawy gazu skroplonego. Gazoport może zaspokajać 1/3 polskiego zapotrzebowania na gaz.

12 czerwca. W Marsylii biało-czerwoni pokonali 1:0 drużynę Irlandii Północnej.

14 czerwca. Pani premier Beata Szydło poinformowała, że rząd przyjął propozycję zwiększenia minimalnego wynagrodzenia w 2017 roku do 2000 zł miesięcznie.

16 czerwca. Kolejny mecz w pierwszej rundzie eliminacji do mistrzostw Europy polska drużyna rozegrała z drużyną niemiecką, aktualnym mistrzem świata. W pierwszej połowie meczu gra toczyła się na polskiej połowie boiska. Polscy piłkarze bronili się skutecznie. Po przerwie, w drugiej połowie meczu, wyrównała się aktywność obu zespołów. Mecz zakończył się remisem 0:0.

17 czerwca. Z wizytą do Polski przybył prezydent Niemiec Joachim Gauck. Dzień wcześniej prezydent Andrzej Duda wraz z małżonką złożył wizytę w Berlinie. Spotkał się z prezydentem Niemiec Gauckiem i kanclerzem Niemiec Angelą Merkel. Wizyty te były związane z dwudziestopięcioleciem podpisania „Traktatu o dobrym sąsiedztwie ...”.

20 czerwca. Z wizytą do Polski przybył przewodniczący Chińskiej Republiki Ludowej Xi Jinping. W czasie spotkań z prezydentem Andrzejem Dudą i panią premier Beatą Szydło omawiano współdziałanie gospodarcze pomiędzy oboma krajami. Podpisano dokument o wszechstronnym partnerstwie strategicznym. Polska jest ważnym krajem na „jedwabnym szlaku”. Jesteśmy bramą do Europy. Podpisano także 13 porozumień gospodarczych, głównie dotyczących importu polskiej żywności do Chin.

Strona rządowa poinformowała o działaniach mających zastąpić administrację opartą na dokumentacji papierowej administracją elektroniczną.

21 czerwca. Drużyna polska, po ciężkich zmaganiach, wygrała 1:0 z reprezentacją Ukrainy. Zajęliśmy drugie miejsce w grupie, za Niemcami i oczywiście przechodzimy do dalszych rozgrywek. Kolejnym przeciwnikiem będzie drużyna Szwajcarii.

24 czerwca. Media poinformowały, że podczas referendum w Anglii, w dniu wczorajszym, opowiedziano się za wyjściem Wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej. Za „Brexitem” oddano 17,4, za pozostaniem w Unii 16,1 milionów głosów. To wstrząs dla Unii Europejskiej. Giełdy zareagowały wielkimi spadkami notowań. W komentarzach podejmujących próbę wyjaśnienia, dlaczego wygrała niechęć do Unii, zwracano uwagę, między innymi, na arogancję i paternalizm eurokratów z Brukseli.

Ulice Londynu

25 czerwca. Kolejny mecz drużyny polskiej. O awans do ćwierćfinału. Przeciwnik to drużyna Szwajcarii. Po dramatycznym meczu był remis 1:1. Dogrywka nie przyniosła rozstrzygnięcia. Dopiero w strzałach karnych Polacy uzyskali przewagę jednej bramki (5:4). To duży sukces. Polska znalazła się w ósemce najlepszych drużyn europejskich.

27 czerwca. Po brytyjskim rozstrzygnięciu za „Brexitem” Unia jest wstrząśnięta, ale Komisja Europejska jest nie zmieszana. Dygnitarze unijni oczekują jak najszybszego sfinalizowania wyjścia Wielkiej Brytanii z Unii.

W Wielkiej Brytanii sytuacja się komplikuje, gdyż Szkocja, Irlandia Północna i Walia są za pozostaniem w Unii. Wielkiej Brytanii zaczyna zagrażać rozpad Zjednoczonego Królestwa. Zwolennicy pozostania w UE wystąpili z propozycją ponownego rozpisania referendum. Już zebrano ponad trzy miliony podpisów pod taką petycją.

Zwołano spotkanie ministrów spraw zagranicznych krajów założycieli Unii Europejskiej. Musi to powodować lekką konsternację w pozostałych krajach UE. W reakcji na tę sytuację polski minister spraw zagranicznych Witold Waszczykowski zaprosił na spotkanie w Warszawie ministrów spraw zagranicznych z pozostałych krajów. Nazwał to spotkaniem odnowicieli UE.

Francja i Niemcy jako lekarstwo na zaistniałą sytuację proponują ścisłą integrację – stworzenie super państwa europejskiego z ujednoczonym prawem i jednym centralnym rządem. Jak powiedział jeden z komentatorów: byłaby to realizacja koncepcji Świętego Cesarstwa Rzymskiego Narodu Niemieckiego.

28 czerwca. W Poznaniu uroczystie obchodzono 60 rocznica Poznańskiego Czerwca. W uroczystościach uczestniczyli prezydenci Polski i Węgier, Andrzej Duda i Janos Ader. Główne uroczystości odbyły się przy pomniku Poznańskiego Czerwca. Wystąpienie Prezydenta, upamiętniające bohaterów z tamtych dni, zagłuszało buczenie demonstrantów z KOD-u.

29 czerwca. W Brukseli drugi dzień obraduje szczyt Unii Europejskiej, Rada Europejska. David Cameron w swoim wystąpieniu obwiniał Unię, że brak zgody na ograniczenie swobodnego przepływu pracowników zniechęcił wielu Brytyjczyków do pozostania w Unii. Negocjacje w sprawie wyjścia Wielkiej Brytanii rozpoczną się dopiero po złożeniu w Brukseli oficjalnego wniosku. Przywódcy 27 państw zgodzili się, że wobec wyniku referendum w Wielkiej Brytanii nie można wykonywać gwałtownych ruchów. Trzeba zadbać o jedność. Unia potrzebuje zmian, ale teraz nie można rozpocząć takiej debaty.

30 czerwca. Kolejny mecz w rozgrywkach o mistrzostwo Europy drużyna Polska przegrała z drużyną Portugalii. Po meczu i dogrywce było 1:1. Przegraliśmy rywalizację dopiero w rzutach karnych. Podsumowanie występów polskiej drużyny jest pozytywne. Zaprezentowaliśmy zgraną drużynę, mądrze rozgrywającą piłkę i waleczną.

Lipiec 2016

8 lipca. Rozpoczął się dwudniowy szczyt NATO. W obradach uczestniczą delegacje 28 państw członkowskich. Na

czele tych delegacji stoją prezydenci lub ich odpowiednicy. Na szczyt zaproszono także delegacje kilku innych krajów, w tym z Ukrainy. Łącznie 2,5 tysięcy delegatów. Akredytowano około 2 tysiące dziennikarzy. Obrady odbywają się na Stadionie Narodowym w Warszawie.

Przed rozpoczęciem obrad odbyło się spotkanie prezydenta Andrzeja Dudy z prezydentem Stanów Zjednoczonych Barackiem Obamą.

Goszczący na szczycie prezydent Ukrainy Petro Poroszenko pomodlił się, złożył kwiaty i zapalił znicz pod pomnikiem Ofiar Rzezi Wołyńskiej.

9 lipca. Na warszawskim szczycie NATO zapadły ważne decyzje o rozlokowaniu na flance wschodniej wielonarodowych jednostek wojskowych NATO. W Estonii, na Łotwie i Litwie oraz w Polsce będzie rotacyjnie stacjonować po batalionie (po 1000 żołnierzy). W Polsce dodatkowo będzie stacjonować brygada pancerna wojsk amerykańskich, w sile około 5 tysięcy żołnierzy. Są to niewielkie siły, ale atak na nie będzie oznaczał zaatakowanie całego NATO. Dodatkowo oddziały te mogą skutecznie przeciwdziałać wrogim akcjom hybrydowym.

10 lipca. Finał Mistrzostw Europy w piłce nożnej. W meczu finałowym zmierzyły się drużyny Francji i Portugalii. W podstawowym czasie żadna ze stron nie strzeliła bramki, choć drużyna francuska oddała kilka celnych strzałów. Przykrym wydarzeniem było w dziewiątej minucie zderzenie Cristiano Ronaldo z piłkarzem francuskim. Uraz po tym zdarzeniu zmusił Ronaldo do opuszczenia boiska. Pomimo osłabienia drużyna portugalska nie uległa. W dogrywce strzeliła bramkę. Drużyna portugalska zdobyła mistrzostwo Europy.

Na lekkoatletycznych Mistrzostwach Europy 2016 w Amsterdamie zawodnicy polscy w klasyfikacji medalowej znaleźli się na pierwszym miejscu. Zdobyli 6 złotych medali, 5 srebrnych i 1 brązowy.

11 lipca. Narodowy Dzień Ofiar Ludobójstwa na Wołyniu dokonanego przez banderowców na Polakach. W czwartek wieczorem (7.07.2016 r.) Senat RP przyjął uchwałę upamiętniającą ofiary rzezi wołyńskiej. Przypada teraz 73. rocznica akcji ukraińskich nacjonalistów, którzy dokonali ataku na 99 polskich miejscowości pod hasłem „śmierć Lachom”. Zginęło półtora tysiąca Polaków.

13 lipca. Powołanie Teresy May na premiera Wielkiej Brytanii po ustąpieniu D. Camerona.

14 lipca. Premiera książki Jarosława Kaczyńskiego pt. „Porozumienie przeciw monowładzy. Z dziejów PC”.

15 lipca. Zamach terrorystyczny w Nicei. Zginęło ponad 84 osób, 200 jest w stanie krytycznym. Z całego świata płyną kondolencje. Kancelaria prezydenta Andrzeja Dudy przekazała kondolencje ambasadorowi Francji.

16 lipca. Nieudany zamach stanu w Turcji. Tuż po zamachu stanu prezydent Rosji skontaktował się telefonicznie z prezydentem Turcji, zapewnił o swoim poparciu dla tureckiego prezydenta i wyraził nadzieję na szybką stabilizację Turcji.

18 lipca. Atak w Wiirzburgu na południu Niemiec dokonany przez 17-letniego Afgańczyka. Zaatakował siekierą w pociągu, krzycząc „Allah jest wielki”. Rannych zostało ponad 20 osób.

19 lipca. PKW odrzuciła sprawozdanie finansowe Nowoczesnej. Partia R. Petru może stracić miliony złotych z państwowej kasy.

20 lipca. Sejm powołał Komisję śledczą do sprawy afery Amber Gold. Komisja będzie liczyła 9 członków i rozpocznie działanie od września.

22 lipca. W Krakowie czuć już atmosferę Świątowych Dni Młodzieży. Na Błoniach ostatnie prace przy budowie ołtarza, przy którym młodzież spotka się z papieżem Franciszkiem.

Sejm RP ustanowił dzień 11 lipca Narodowym Dniem Pamięci Ofiar Ludobójstwa dokonanego przez ukraińskich nacjonalistów na obywatelach II RP.

W Sejmie RP nowy prezes Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, dr Jarosław Szarek, złożył ślubowanie.

18-letni Niemiec pochodzenia irańskiego dokonał zamachu w Centrum Handlowym w Monachium. Zginęło 9 osób. Zamachowiec popełnił samobójstwo.

26 lipca. W Normandii dwóch napastników zamordowało 86-letniego kapłana Jacquesa Hamela podczas odprawiania Mszy św.

26 lipca. Msza Św. w Krakowie rozpoczynająca Świątowe Dni Młodzieży pod przewodnictwem JEm. Ks. Kard. Stanisława Dziwisza, wieloletniego osobistego sekretarza św. Jana Pawła II.

27 lipca. Przyjazd na Lotnisko Międzynarodowe Kraków–Balice Ojca Świętego Franciszka. Przyjazd na Wawel, spotkanie z władzami z korpusu dyplomatycznego, wizyta u Prezydenta RP. W Katedrze na Wawelu spotkanie z biskupami polskimi. Po kolacji Ojciec Święty pokazał się w Oknie Papieskim, aby powitać wiernych zebranych na placu przed Pałacem Arcybiskupów Krakowskich.

28 lipca. Msza św. w klasztorze jasnogórskim z okazji 1050. rocznicy Chrztu Polski.

29 lipca. Wizyta w Auschwitz oraz w obozie Birkenau. Droga Krzyżowa z udziałem młodzieży na krakowskich Błoniach.

30 lipca. Wizyta w Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Łagiewnikach, a następnie przejazd do Bazyliki Bożego Miłosierdzia, przejście przez Bramę Miłosierdzia. Msza św. w Sanktuarium św. Jana Pawła II z kapłanami, osobami konsekrowanymi i seminarzystami z Polski. Przyjazd na Campus Misericordiae wraz z czuwaniem modlitewnym z młodzieżą.

31 lipca. Msza św. na zakończenie ŚDM. Spotkanie z wolontariuszami ŚDM oraz Komitetem Organizacyjnym ŚDM Kraków 2016 i Dobroczyńcami spotkania młodych. Pożegnanie Ojca Świętego na Lotnisku w Balicach (część wojskowa).

Przełqđ wydarzeń sporządźili: Elżbieta Smorczevska, Janusz Sobieszczański

„Wiadomości KSN” Biuletyn Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność”

Redaguje zespół: Wojciech Pillich, Janusz Sobieszczański, Krzysztof Weiss.

Redaktor naczelny: Janusz Sobieszczański,

opracowanie językowe: Jerzy Jackl, opracowanie techniczne: Elżbieta Smorczevska.

Adres redakcji: Krajowa Sekcja Nauki NSZZ „Solidarność”, ul. Waryńskiego 12, 00-631 WARSZAWA

Nr konta: Sekretariat Nauki i Oświaty, KSN NSZZ „Solidarność”

92 1020 1068 0000 1102 0000 2733

tel/fax (0-22) 825 73 63, tel.(0-22) 234 98 78, kom. 0 603 123 438

e-mail: KSN@interia.pl ; krajowasekcjanauki@gmail.com ; <http://www.solidarnosc.org.pl/ksn> ;

„Wiadomości KSN” są dostępne na stronie internetowej KSN On line pod adresem: <http://www.solidarnosc.org.pl/ksn>